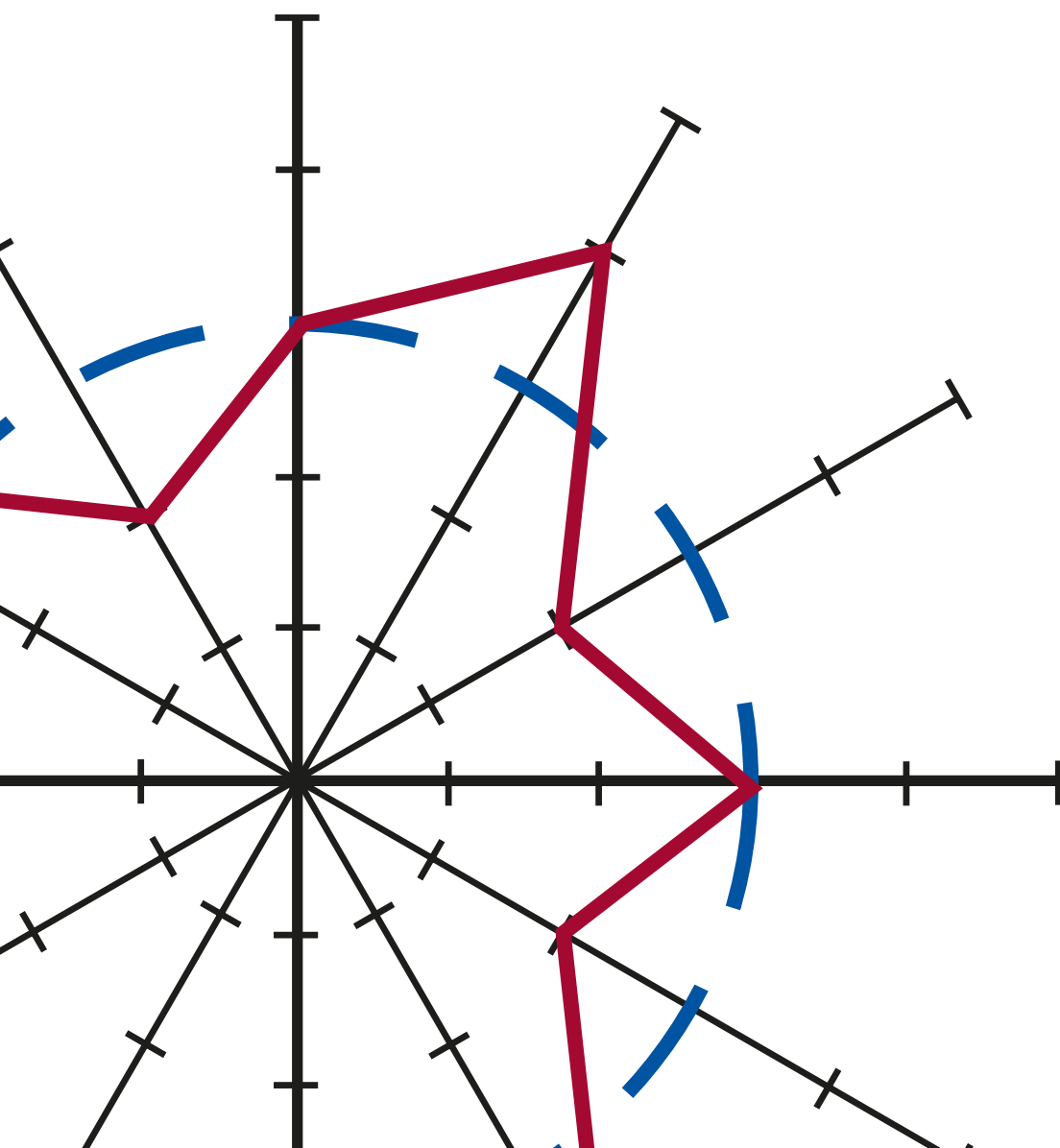

FINANSIELL PROFIL

MELLERUDS KOMMUN 2016–2018

En finansiell jämförelse av kommunerna
i Västra Götaland och Hallands län

KommunForskning
i Västsverige

Innehåll

Inledning – syfte med rapporten	3
Finansiell analys av kommunerna i Västra Götaland och Hallands län	4
Så tolkar du den finansiella profilen!	20
Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen	21
Finansiell profil över kommunen 2016–2018	22
Finansiella profiler 2018	27
Finansiella nyckeltal 2018	32

Inledning – syfte med rapporten

Denna rapport är ett komplement till den traditionella finansiella analys som återfinns i årsredovisningen. Till skillnad från den typen av analys, som beskriver utvecklingen över tiden, fokuserar denna rapport i första hand på att analysera hur de 55 kommunerna som ingår i Västra Götaland och Hallands län befinner sig finansiellt och har utvecklats i förhållande till varandra under perioden 2016–2018.

Rapportens olika jämförelser görs både på traditionellt vis, men också i form av en speciellt framtagen finansiell profil, vars uppgift är att jämföra finansiella nyckeltal och sammanfattande finansiella perspektiv mellan kommunerna i länen och riket.

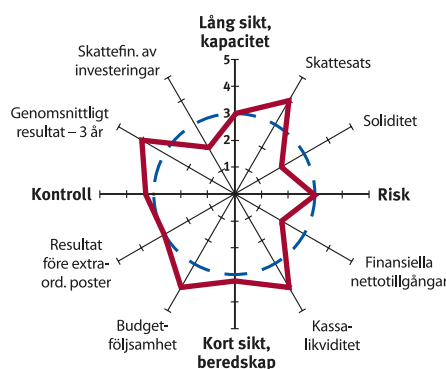
Profilen är konstruerad i form av ett polärdiagram. De innehåller, som beskrivs närmare i rapporten, dels fyra perspektiv, dels åtta finansiella nyckeltal, som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. De finansiella nyckeltalen är sådana nyckeltal som är vanligt förekommande inom kommunsektorn. Profilens struktur och innehåll beskrivs närmare på sidorna 19–20.

Rapportens uppbyggnad

Inledningsvis i rapporten redovisas en finansiell analys av hur kommunerna i Västra Götaland och Halland har utvecklats finansiellt från 2016–2018. Analysen kretsar kring de finansiella nyckeltal som används i den finansiella profilen längre fram i rapporten. Här finns också tabeller som försöker beskriva starka och svaga finansiella sidor hos de olika kommunerna.

Efter det inledande avsnittet följer en beskrivning och en förklaring av den finansiella profilen och av de nyckeltal och perspektiv som ingår i den.

Direkt efter beskrivningen av den finansiella profilen görs en analys av kommunens finansiella ställning och utveckling under perioden 2016–2018. Den fokuserar på att jämföra kommunens utveckling gentemot övriga kommuner i Västra Götaland och Halland. Detta görs både via traditionella finansiella nyckeltal och med hjälp av den finansiella profil som tidigare har beskrivits. Målsättningen med avsnittet är att detaljerat belysa starka och svaga finansiella sidor hos kommunen i förhållande både till god ekonomisk hushållning och övriga kommuner i länen.

Därefter följer en sida med en redovisning av kommunens finansiella profiler, både när det gäller i förhållande till övriga kommuner i Västra Götaland och Halland, men också i förhållande till riket. Skälet till att två olika typer av finansiella profiler redovisas, är att det egentligen inte är helt rättvisande att bara konstruera finansiella profiler som beskriver hur kommunerna i Västra Götaland och Halland befinner sig i förhållande till varandra. Därför kompletteras de med finansiella profiler som jämförs mot de cirka 150 kommuner i de län eller grupper som i dagsläget använder sig av den finansiella profilen. Värdet för dessa kommuner bör som tidigare nämnts statistiskt ligga mycket nära riksgenomsnittet.

Sedan följer en redovisning av samtliga Västra Götalands och Hallands kommuners finansiella profiler för 2018. Därefter redovisas ett antal finansiella nyckeltal för 2018 sorterad per kommun i bokstavsordning.

Hans Petersson
Kommunforskning i Västsverige

Finansiell analys av kommunerna i Västra Götaland och Hallands län

Efter flera år av förbättrade resultatnivåer, försvagades resultatet under 2018 för många av kommunerna i Västra Götaland och Halland län. Förklaringen var minskade engångsintäkter, en något försvagad skatteintäktutveckling, men också i många kommuner, en ökad kostnadsutveckling. Västra Götaland och Halland läns kommuners genomsnittliga resultat i förhållande till verksamhetens bruttokostnader försvagades mellan 2016 och 2018 med 1,6 procentenheter och uppgick till 1,4% under 2018. Resultatet under 2018 innebar att kommunerna i genomsnittet inte kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter. Detta bidrog till en ökad skuldsättning och minskad likviditet i många av kommunerna.

Syfte med denna analys är att kortfattat beskriva den genomsnittliga finansiella utvecklingen och ställningen under perioden 2016–2018 bland de 55 kommunerna som ingår i Västra Götaland och Hallands län. Analysen ska ses som ett komplement till den finansiella profil som presenteras längre fram i denna rapport.

Resultat före extraordinära poster förbättrades under perioden

Kommuner och landsting ska sedan 1992 bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens bruttokostnader ligga mellan 2–3% över en längre tidsperiod. Med en sådan resultatnivå klarar en kommun av att finansiera större delen av sin tillgångsökning med skatteintäkter, vilket i sin tur leder till att kommunen kan behålla sin finansiella kort- och långsiktiga handlingsberedskap. För expansiva kommuner med stora investeringar bör resultatet i de flesta fall ligga på mellan 3% och 5% om kommunens finansiella handlingsutrymme ska bibehållas. För kommuner med befolkningsminskning kan det däremot räcka med 1–2% i resultat.

Det genomsnittliga resultatet före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader i länen uppgick till 3,0% under 2016. Det försvagades under 2017 till 2,8%, för att under 2018 försvagas till 1,4%. Det innebar en försvagning under perioden med 1,6 procentenheter.

Den genomsnittliga resultatnivån i länen under de tre senaste åren låg på 2,4% per år, vilket kan betraktas som god ekonomisk hushållning ur ett generellt perspektiv, nämligen att skatteintäkterna över en längre tidsperiod klarar av att finansiera merparten av kommunernas investeringar. Konsekvensen blir att kommunernas skuldsättning begränsas och framtida finansiellt handlingsutrymme ökar. Nivån på 2,4% är dock ett medelvärde för länen. När det gäller den genomsnittliga resultatnivån och även övriga nyckeltal i rapporten är variationen stor bland kommunerna i länen. Det skall man vara medveten om, när genomsnittet studeras i rapporten.

Förklaringar till den relativt starka resultatnivån under perioden var en god ökningstakt av skatteintäkter och att kommunerna redovisade intäkter från exploateringsvinster, positivt finansnetto och omfattande ersättningar från staten för bland annat flyktingmottagandet. I takt med att dessa uppräknade intäkter minskat under perioden, främst under 2018, har även kommunernas resultat försvagats..

Starkast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader under 2018 redovisade Orust med 4,7%, följt av Bollebygd och Göteborg med 4,5% samt Borås med 4,0%. Därefter följde Götene med 3,6% samt Lidköping och Strömstad med 3,1%. Alla de uppräknade kommunerna, förutom Bollebygd och Göteborg, var nya i toppen jämfört med 2017.

Totalt redovisade 32% av kommunerna ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader, vilket, som tidigare nämnts, torde vara en nivå som långsiktigt kan betraktas som en gräns för god ekonomisk hushållning. Detta var en klar försvagning jämfört med 2017, då 70% av kommunerna låg över 2%. Under 2016 var det 60% av kommunerna som låg över 2%.

Svagast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader under 2018 redovisade Hylte med –1,6%, vilka följdes av Bengtsfors och Gullspång med –0,9%. Det var 15% av kommunerna i länen som redovisade negativt resultat under 2018. Det var en klar ökning jämfört med 2017. Det kan också konstateras att nästan 45% av kommunerna låg under 1% i resultat under 2018, vilket inte är ett resultat som långsiktigt uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning. För enstaka år kan det vara acceptabelt, men det är ett för lågt resultat över en längre period.

Det var Bollebygd som under perioden uppvisade starkast genomsnittligt resultat under de tre senaste åren med i genomsnitt med 5,8% per år. Därefter följde Munkedal och Tibro med 4,3%, som i sin tur följdes av Stenungssund, Göteborg, Tidaholm, Partille, Ulricehamn, Karlsborg, Mellerud, Mölndal, Strömstad, Mark, Lidköping, Orust och Falkenberg. Alla dessa kommuner redovisade ett genomsnittligt resultat per år som var högre än 3,0%, vilket är ett resultat som definitivt uppfyller kriterierna för god ekonomisk hushållning.

Resultat före extraordinära poster*

Procent	2016	2017	2018	Snitt 16-18	Förändr 16-18
Orust	0,6	3,8	4,7	3,0	4,1
Bollebygd	6,9	5,9	4,5	5,8	-2,4
Göteborg	2,5	5,6	4,5	4,2	2,0
Borås	1,7	2,6	4,0	2,8	2,3
Götene	2,3	0,5	3,6	2,1	1,3
Lidköping	4,5	1,9	3,1	3,2	-1,4
Strömstad	4,1	3,4	3,1	3,5	-1,0
Stenungssund	6,4	3,6	3,0	4,3	-3,4
Varberg	2,5	1,3	3,0	2,3	0,5
Vårgårda	1,5	2,9	2,9	2,4	1,4
Svenljunga	0,9	0,9	2,6	1,5	1,7
Karlsborg	4,0	4,4	2,5	3,6	-1,5
Hjo	2,3	2,0	2,2	2,2	-0,1
Ulricehamn	3,9	5,0	2,2	3,7	-1,7
Ale	1,6	2,0	2,0	1,9	0,4
Falkenberg	3,8	3,3	2,0	3,0	-1,8
Kungsbacka	1,8	2,5	2,0	2,1	0,2
Tibro	7,2	4,2	2,0	4,5	-5,2
Tidaholm	8,3	1,8	1,9	4,0	-6,4
Lysekil	1,7	1,1	1,8	1,5	0,1
Munkedal	5,4	6,5	1,6	4,5	-3,8
Mölndal	6,4	2,7	1,6	3,6	-4,8
Alingsås	0,1	3,7	1,5	1,8	1,4
Grästorps	1,6	3,1	1,5	2,1	-0,1
Kungälv	-0,6	1,1	1,5	0,7	2,1
Laholm	2,0	1,8	1,5	1,8	-0,5
Lerum	1,9	1,1	1,5	1,5	-0,4
Mariestad	0,6	1,0	1,5	1,0	0,9
Mark	4,6	3,7	1,5	3,3	-3,1
Sotenäs	4,4	1,5	1,5	2,5	-2,9
Färgelanda	2,5	2,7	1,0	2,1	-1,5
Partille	1,9	8,5	1,0	3,8	-0,9
Uddevalla	3,6	2,3	1,0	2,3	-2,6
Falköping	2,7	4,4	0,8	2,6	-1,9
Halmstad	2,1	3,5	0,8	2,1	-1,3
Lilla Edet	-1,7	2,9	0,8	0,7	2,5
Härryda	3,9	3,2	0,7	2,6	-3,2
Mellerud	6,3	3,7	0,7	3,6	-5,6
Tanum	1,4	1,7	0,7	1,3	-0,7
Tjörn	1,7	2,3	0,7	1,6	-1,0
Töreboda	1,6	1,7	0,7	1,3	-0,9
Vara	2,6	0,3	0,6	1,2	-2,0
Essunga	2,4	2,6	0,5	1,8	-1,9
Tranemo	1,5	2,5	0,5	1,5	-1,0
Skövde	4,6	1,4	0,4	2,1	-4,2
Vänersborg	2,2	2,7	0,2	1,7	-2,0
Skara	5,3	1,7	0,0	2,3	-5,3
Åmål	4,2	2,1	-0,2	2,0	-4,4
Trollhättan	2,8	2,3	-0,3	1,6	-3,1
Herrljunga	3,1	3,8	-0,4	2,2	-3,5
Öckerö	1,2	0,6	-0,5	0,4	-1,7
Dals-Ed	2,1	4,2	-0,8	1,8	-2,9
Bengtsfors	4,4	1,4	-0,9	1,6	-5,3
Gullspång	1,7	2,1	-0,9	1,0	-2,6
Hylte	6,9	2,7	-1,6	2,7	-8,5
Medel	3,0	2,8	1,4	2,4	-1,6

* Resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens bruttokostnader.

Den kommun som uppvisade svagast genomsnittligt resultat före extraordinära poster mellan 2016 till 2018 var Öckerö med 0,4% per år. Näst svagast resultat redovisade Kungälv och Lilla Edet med 0,7%, vilka följdes av Gullspång och Mariestad med 1,0%. De var dessa kommuner som låg under 1% i resultat i förhållande till verksamhetens bruttokostnader, vilket är ett för lågt genomsnittligt resultat över en längre tidsperiod. Speciellt med tanke på att det genomsnittliga resultat i länen under perioden var 2,4% per år.

De kommuner som förbättrade sitt resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens bruttokostnader mellan 2016 och 2018 mest var Orust med 4,1 procentenheter och Lilla Edet med 2,5 procentenheter. Större än 2 procentenheters förbättring av resultatet redovisade också Borås, Göteborg och Kungälv. Många kommuner påverkas dock av stora engångsposter och därför är värdena inte helt lätta att tolka.

Av Västra Götaland och Hallands kommuner redovisade 24% av kommunerna en positiv utveckling av resultat före extraordinära poster mellan 2016 och 2018. Detta var klar försvagning med föregående år. Återigen bör poängteras att perioden störs av jämförelsemässigt av engångsposter, främst i form av engångsintäkter.

Ökande investeringsvolym

Investeringsvolymen är ett nyckeltal som tillsammans med resultatet förklarar utvecklingen för flera balansräkningsorienterade nyckeltal, exempelvis soliditet, som återfinns i en finansiell analys. För investeringarna storlek ska bli jämförbart mellan kommunerna i gruppen har investeringarna relateras till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5-10 år, numera runt 9%, när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar påverkar kraftigt de enskilda åren. Siffrorna påverkas också om en kommun har stor del av sin investeringstyngda verksamhet i bolagsform.

Den genomsnittliga investeringsvolymen i Västra Götaland och Hallands län ökade under den granskade perioden. Relateras årets investeringar till verksamhetens nettokostnader redovisade länen ett genomsnitt på 10% under 2017. Den ökade till 12% under 2017 och 2018. Det innebar ett en genomsnittlig investeringsvolym på 11% per år under perioden.

En genomsnittlig investeringsvolym på 11% per år mellan 2016 och 2018 för kommunerna i Västra Götaland och Hallands län innebar att länen ligger lite högre än många andra län eller kommungrupper där finansiella profiler också har tagits fram. Det flesta grupper eller län ligger som tidigare nämnts runt 9-10% per år. Generellt är det så att kommunerna kring storstäderna redovisar högre investeringsvolym än snittet i riket. Detta märks bland annat i Stockholmsregionen där genomsnittet låg på drygt 14% per år mellan 2016 till 2018.

Den kommun som investerade mest i förhållande till sina nettokostnader mellan 2016 och 2018 var Kungälv med i genomsnitt med extremt höga 34% per år. Därefter följde Skövde med 25%, Strömstad med 24%, Dals-Ed med 22%, Lidköping med 21% och Mariestad med 19% per år. Under perioden var 60% av kommunerna i länen som investerade högre än 10% per år. Det är ett högt värde historiskt sett.

De kommuner som investerade minst under perioden var Karlsborg, Lilla Edet, Trollhättan, Åmål och Partille med 5% till 3% i snitt per år. Bland kommuner med låg investeringsvolym finns sådana som har sin fastighetsförvaltning och annan investeringsintensiv verksamhet i bolagsform, med det finns också kommuner som på grund av det ekonomiska läget har dragit ner på sina investeringar.

Investeringsvolym 2016–2018 *

Procent	2016	2017	2018	Snitt 16–18
Kungälv	23	46	33	34
Skövde	18	30	26	25
Strömstad	12	20	40	24
Dals-Ed	13	37	15	22
Lidköping	14	25	23	21
Mariestad	25	19	12	19
Vårgårda	12	15	22	16
Falköping	12	17	18	16
Halmstad	11	14	21	15
Härnäs	18	16	11	15
Varberg	14	15	16	15
Bollebygd	20	14	10	15
Kungsbacka	10	15	18	14
Falkenberg	13	11	18	14
Mölnådal	8	15	18	14
Skara	23	11	7	14
Tanum	13	10	15	13
Bengtstorp	11	14	12	12
Göteborg	9	12	16	12
Lerum	15	11	11	12
Vara	6	11	20	12
Äle	14	8	11	11
Gullspång	4	9	19	11
Mellerud	9	9	14	11
Grästorp	6	16	9	10
Hjo	11	12	8	10
Orust	14	10	7	10
Stenungsund	11	11	9	10
Hylte	8	10	11	10
Sotenäs	14	8	7	10
Tjörn	14	9	6	10
Tranemo	11	11	7	10
Borås	6	8	14	9
Svenljunga	6	7	15	9
Vänersborg	8	10	10	9
Herrljunga	7	9	11	9
Laholm	5	7	15	9
Mark	7	10	10	9
Töreboda	7	9	10	9
Tibro	5	8	12	8
Ulricehamn	7	11	7	8
Essunga	11	10	3	8
Tidaholm	8	3	12	8
Uddevalla	5	6	10	7
Öckerö	7	7	6	7
Färgelanda	3	4	12	6
Göteborg	5	9	5	6
Munkedal	5	9	5	6
Alingsås	6	6	5	6
Lysekil	4	6	7	6
Karlsborg	6	4	4	5
Lilla Edet	4	5	5	5
Trollhättan	4	5	5	5
Åmål	4	4	5	4
Partille	6	5	1	4
Medel	10	12	12	11

* Investeringar relaterat till verksamhetens nettokostnader

Försvagad skattefinansieringsgrad av investeringarna

När den löpande driften har finansierats bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgraden av investeringarna”. Redovisas ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförts under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan använ-

Skattefinansieringsgrad av investeringarna *

Procent	2016	2017	2018	Snitt 16–18
Partille	76	305	200	194
Karlsborg	151	224	167	181
Munkedal	226	140	119	162
Tidaholm	221	195	55	157
Färgelanda	196	172	37	135
Tibro	254	103	47	135
Åmål	218	122	39	126
Essunga	76	85	181	114
Uddevalla	176	110	47	111
Hylte	204	91	30	108
Lysekil	161	83	77	107
Orust	47	107	166	107
Stenungsund	124	92	101	106
Ulricehamn	116	94	96	102
Göteborg	106	39	160	102
Sotenäs	105	97	102	101
Mellerud	154	96	37	96
Borås	123	84	66	91
Alingsås	51	127	90	89
Lilla Edet	88	117	62	89
Mölnådal	164	57	42	88
Göteborg	91	98	66	85
Bollebygd	67	82	104	84
Mark	127	76	48	84
Tranemo	73	86	90	83
Trollhättan	126	93	29	83
Grästorp	110	56	67	78
Äle	51	105	76	77
Vara	147	58	27	77
Herrljunga	109	93	29	77
Laholm	124	73	30	76
Tanum	76	94	56	75
Töreboda	114	66	44	75
Tjörn	52	87	84	74
Gullspång	147	64	8	73
Hjo	63	56	90	70
Vänersborg	81	76	39	65
Kungsbacka	80	65	48	64
Bengtstorp	110	51	31	64
Halmstad	82	76	34	64
Härnäs	60	62	66	63
Falkenberg	67	74	37	59
Lidköping	97	32	44	58
Falköping	72	65	34	57
Lerum	52	55	59	55
Skara	47	51	63	54
Strömstad	82	44	22	49
Svenljunga	53	59	35	49
Vårgårda	51	56	38	48
Öckerö	59	51	35	48
Varberg	51	39	54	48
Skövde	68	28	29	42
Dals-Ed	64	31	15	37
Mariestad	17	27	58	34
Kungälv	19	15	22	19
Medel	104	85	64	84

* Resultat före extraordinära poster plus avskrivningar relaterat till årets investeringar med avdrag för försäljningsinkomster.

das till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten.

Nyckeltalet behöver inte alltid ligga över 100% utan lämplig nivå beror lite på vilket finansiellt handlingsutrymme kommunen har. För många svenska kommuner krävs dock en god skattefinansieringsgrad av investeringarna, så att inte skulderna ökar mer inför framtiden och därigenom minskar framtida skattebetalares konsumtionsutrymme.

Västra Götaland och Hallands läns genomsnittliga skattefinansieringsgrad av årets investeringar försvagades under perioden. Under 2016 kunde kommunerna i länen i genomsnitt finansiera 104% av årets investeringar med skatteintäkter. Under 2017 försvagades nyckeltalet till 85%, för att under 2018 minska ytterligare till 64%. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för länen uppgick till 84% per år under den studerade perioden. Det innebär att kommunerna i länen under perioden inte kunde finansiera samtliga sina investeringar med de skatteintäkter som finns kvar när den löpande driften var finansierad. Detta innebar bland annat att kommunernas finansiella nettotillgångar sjönk under perioden.

Spridningen var dock stor bland kommunerna i länen. Det var nästan 70% av kommunerna som under perioden var tvungna att finansiera en del av sina investeringar via ökad skuldsättning och/eller minskade likvida medel. I många fall används också realisationsvinster från försäljningar av anläggningstillgångar för att finansiera investeringar.

Skattefinansieringsgraden varierar liksom övriga nyckeltal kraftigt mellan olika kommuner i länen. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat och vilken investeringsvolym kommunen uppvisar. Det är också på det viset att de olika kommunerna befinner sig i olika investeringsfaser, vilket gör att skattefinansieringsgraden bör studeras över en längre tidsperiod för att några slutsatser ska kunna dras. Enskilda år kan variera kraftigt, speciellt i mindre kommuner, eftersom investeringar i fastigheter och anläggningar där slår hårdare mot nyckeltalet.

Med tanke på ovanstående är det mer intressant att studera hela perioden än att fokusera på enskilda år i analysen. Starkast genomsnittlig skattefinansieringsgrad mellan 2016 till 2018 hade Partille, Karlsborg, Munkedal, Tidaholm, Färgelanda, Tibro och Åmål med ett genomsnittligt års snitt på över 120%. De flesta av dessa kommuner hade dock en investeringsnivå som var klart lägre än genomsnittet i länen. Flertalet låg mellan 3% till 7% i förhållande till nettokostnaderna, jämfört med snittet för länen som låg på 11%.

Svagast skattefinansieringsgrad redovisade Strömstad, Svenljunga, Vårgårda, Öckerö, Varberg, Skövde, Dals-Ed, Mariestad och Kungälv. Dessa kommuner låg under 50% i genomsnitt mellan 2016 och 2018. De flesta av dessa kommuner hade en högre investeringsvolym än genomsnittet, vilket till viss del förklarar den lägre skattefinansieringsgraden av investeringarna.

Förbättrad soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med egna medel i form av eget kapital. Ju högre soliditet, desto lägre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används ”soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt” för att få med de pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt som återfinns utanför balansräkningen. Det ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Västra Götaland och Hallands läns genomsnittliga soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser låg under 2016 på 16%. Under 2017 förbättrades den med 3 procentenheter till 19%, för att under 2018 ytterligare stiga med 1 procentenhet till 20%. Enn total förbättring med 4 procentenheter under

perioden från 16% till 20%. Ett viktigt skäl till förbättringen under perioden var, förutom en relativt god skattefinansieringsgrad av investeringarna, att pensionsförpliktelserna utanför balansräkningen minskade.

Starkast soliditet under 2018 redovisade Halmstad med 64%, Mölndal med 44%, följd av Mark med 43%, Herrljunga och Ulricehamn med 40% samt Tidaholm med 39%.

Soliditet *

Procent	2016	2017	2018	Förändr 16-18
Halmstad	62	64	64	2
Mölndal	43	44	44	1
Mark	41	43	43	2
Herrljunga	37	40	40	3
Ulricehamn	32	38	40	8
Tidaholm	37	38	39	2
Tibro	32	35	37	5
Sotenäs	28	29	36	8
Lidköping	35	32	31	-4
Partille	27	29	30	3
Härjeda	28	29	29	1
Laholm	26	27	29	3
Kungsbacka	28	29	28	0
Trollhättan	25	28	28	3
Skövde	38	28	27	-11
Essunga	21	25	26	5
Vara	29	32	26	-3
Strömstad	28	28	25	-3
Tranemo	20	22	24	4
Varberg	23	24	24	1
Bollebygd	16	20	23	7
Hjo	19	20	23	4
Karlsborg	13	19	23	10
Borås	20	23	22	2
Falkenberg	20	22	22	2
Svenljunga	16	19	22	6
Töreboda	17	21	22	5
Göteborg	14	16	21	7
Ale	17	19	20	3
Lerum	18	18	20	2
Dals-Ed	13	19	18	5
Vänersborg	14	18	18	4
Göteborg	14	15	16	2
Mellerud	10	14	15	5
Skara	13	14	15	2
Alingsås	21	13	14	-7
Bengtsfors	12	15	14	2
Falköping	10	15	14	4
Stenungsund	7	11	14	7
Tanum	12	14	14	2
Vårgårda	20	14	14	-6
Munkedal	1	9	13	12
Uddevalla	11	12	13	2
Öckerö	10	12	12	2
Grästorps	5	8	10	5
Kungälv	10	9	9	-1
Tjörn	4	7	8	4
Orust	-8	-5	4	12
Hylte	2	5	3	1
Färgelanda	-13	-4	-1	12
Mariestad	-9	-6	-3	6
Åmål	-13	-4	-4	9
Lysekil	-16	-11	-7	9
Gullspång	-22	-15	-16	6
Lilla Edet	-28	-21	-19	9
Medel	16	19	20	4

* Eget kapital i förhållande till totala tillgångar.

Svagast soliditet under 2018 uppvisade Lilla Edet med -19% och Gullspång med -16%. Tredje svagast soliditet redovisade Lysekil med -7%. Dessa tre kommuner följdes av Åmål med -4%, Mariestad med -3% och Färgelanda med -1%. Totalt 11% av kommunerna i länen redovisade en negativ soliditet när samtliga pensionsförpliktelser inkluderas i måttet. Jämfört med 2017 var detta en förbättring med 2 procentenheter och jämfört med 2016 var det en förbättring med 7 procentenheter.

Störst förbättring under perioden av soliditeten redovisade Munkedal, Orust, Färgelanda, Karlsborg, Åmål, Lysekil och Lilla Edet. Alla låg över 9 procentenheter i förbättring. Några av dessa kommuner ökade dock sin soliditet på grund av stora realisationsvinster. Vissa har också relativt låga soliditetsnivåer, vilket gör att det blir en större procentuell ökning.

Soliditet är dock svår att jämföra mellan kommuner, då bland annat en eventuell upplåning som vidareutlånas till kommunala bolag påverkar soliditeten i negativ riktning. Vidare påverkas också soliditetsmålet av vilka olika organisationslösningar kommunerna valt bland annat för sina kommunala bolag.

Försvagad kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. I detta nyckeltal relateras kommunens omsättningstillgångar, som ska omsättas inom ett år, till de skulder som ska omsättas inom ett år. Kassalikviditeten bör aldrig analyseras som ett eget nyckeltal utan ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Nyckeltalet innefattar inte exploateringstillgångar samt lager och förråd.

Länens genomsnittliga kassalikviditet försvagades mellan 2016 och 2018 med 8 procentenheter från 111% till 103%. Ett värde på 103% under 2018 innebar att kortfristiga fordringar och likvida medel översteg kortfristiga skulder. Den genomsnittliga nivån på kassalikviditeten i länen är mer än tillfredsställande ur risksynpunkt, eftersom det i kommunernas kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör ca 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. En tumregel är att om en kommun hamnar under 60% måste kommunen ibland nyttja en eventuell checkkredit, d v s låna kortsiktigt. Kommunen blir då mer känslig för eventuella snabba ränteförändringar.

Kassalikviditeten varierade i de två länen mellan 736% och 33%. Starkast kassalikviditet under 2018 hade Lidköping med 736%, därefter följde Alingsås med 285%, Skövde med 244%, Halmstad med 211%, och på femte plats Partille med 205%.

Svagast likviditet under 2018 redovisade Falkenberg med 33%, Mariestad med 35%, Vara med 37% och Stenungsund med 39%. Kommuner med låg likviditet kan dock medvetet ha valt att ligga på en lägre nivå och komplettera med upplåning i någon form av kortfristig lånekredit. Därför är det viktigt att kommunens likviditet studeras ihop med solidite-

ten, eftersom likviditeten kan förbättras via upplåning eller försvagas via att amorteringar görs på kommunens skulder. Detta påverkar kommunens kortsiktiga betalningsberedskap, men påverkar samtidigt den långsiktiga betalningsberedskapen i form av soliditeten.

Kassalikviditet

Procent	2016	2017	2018	Förändr 16-18
Lidköping	717	731	736	19
Alingsås	225	548	285	60
Skövde	55	267	244	189
Halmstad	261	269	211	-50
Partille	123	186	205	82
Tibro	209	206	181	-28
Mark	229	171	143	-86
Karlsborg	91	123	135	44
Sotenäs	69	78	124	55
Bollebygd	93	113	121	28
Tidaholm	131	139	116	-15
Grästorp	100	94	114	14
Lerum	96	93	112	16
Munkedal	102	105	105	3
Götene	86	101	102	16
Tjörn	106	114	102	-4
Öckerö	155	128	102	-53
Laholm	149	138	98	-51
Åmål	110	113	98	-12
Ulricehamn	125	72	90	-35
Tanum	113	97	87	-26
Orust	99	105	85	-14
Färgelanda	87	123	84	-3
Bengtsfors	113	89	83	-30
Hylte	133	111	80	-53
Essunga	76	72	79	3
Dals-Ed	92	115	77	-15
Trollhättan	86	80	76	-10
Herrljunga	107	105	75	-32
Lysekil	89	86	75	-14
Skara	79	80	75	-4
Mölndal	132	103	73	-59
Strömstad	120	92	71	-49
Tranemo	81	86	71	-10
Ale	65	71	70	5
Svenljunga	114	83	69	-45
Kungälv	54	60	68	14
Härryda	45	49	66	21
Lilla Edet	83	95	66	-17
Gullspång	89	94	64	-25
Mellerud	81	93	63	-18
Töreboda	88	81	62	-26
Kungsbacka	67	70	58	-9
Göteborg	111	103	57	-54
Falköping	34	35	53	19
Vårgårda	51	47	51	0
Hjo	62	60	50	-12
Varberg	50	47	50	0
Borås	56	54	47	-9
Uddevalla	59	77	46	-13
Vänersborg	59	64	46	-13
Stenungsund	75	58	39	-36
Vara	96	81	37	-59
Mariestad	48	44	35	-13
Falkenberg	53	35	33	-20
Medel	111	119	103	-8

* Omsättningstillgångar exklusive förråd i relation till kortfristiga skulder.

Försvagade finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla de finansiella tillgångar i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt, nämligen samtliga omsättningstillgångar, långfristiga placeringar och fordringar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa har sedan relaterats till verksamhetens bruttokostnader för att en jämförelse ska kunna ske kommuner emellan. Måttet är intressant eftersom det speglar den tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmåttet och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som "medellång betalningsberedskap". I måttet elimineras också vidareutlåning inom kommunkoncernen. Genom att analysera finansiella nettotillgångar tillsammans med soliditet och kassalikviditet får man en bra bild av kommunernas finansiella handlingsutrymme.

De genomsnittliga finansiella nettotillgångarna relaterade till verksamhetens bruttokostnader i länen försvagades under perioden med 7 procentenheter från -11% till -18%. En förklaring till detta, var en ökad investeringsvolym i ett antal kommuner som inte kunde finansieras med skatteintäkter eller försäljningsinkomster, utan fick finansieras via likvida medel och/eller ökade skulder.

Starkast värde under 2018 när det gäller finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens bruttokostnader redovisade Alingsås och Trollhättan med 28%, följda av Halmstad med 21%. Fjärde starkast var Tibro och Laholm med 19%. Positiva värden avseende finansiella nettotillgångar redovisades av cirka 25% av kommunerna. Detta var samma som lägre under 2017.

Kommuner med goda finansiella nettotillgångar karaktäriseras ofta också av en god soliditet, men den finns också kommuner som har goda finansiella nettotillgångar även om soliditeten är genomsnittlig. Dessa utmärks då av att kommunen har en stor del av sina tillgångar i omsättningstillgångar. Kommuner som sålt delar av sina anläggningstillgångar inom koncernen utmärks oftast av goda finansiella nettotillgångar.

Svagast värde avseende finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens bruttokostnader under 2018 uppvisade Kungälv med -89%, följd av Orust och Tanum med -64%, Skövde med -63%. Kommuner med svaga finansiella nettotillgångar har oftast också en svag soliditet, men det finns ett antal kommuner som har genomsnittlig soliditet även om kommunen uppvisar svaga finansiella nettotillgångar. Då gäller det att de har stora andelar av sina tillgångar i bundna anläggningstillgångar. Detta gäller Tanum och Skövde.

Skattesatsen ökade under perioden

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länen, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktssidan genom ett ökat skatteuttag. Det är samtidigt viktigt att klargöra att storleken på skatteuttaget i stor utsträckning är en ideologisk fråga.

Den genomsnittliga skattesatsen i länen ökade mellan 2016 till 2018 med 7 öre från 21,55 kronor till 21,62 kronor. Skattehöjningar gjordes under perioden i Halmstad, Lidköping, Orust, Svenljunga, Tjörn, Tranemo, Vara och Öckerö.

Skatten varierade under 2018 mellan 19,96 kr och 23,63 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Partille

Finansiella nettotillgångar *

Procent	2016	2017	2018	Förändr 16-18
Alingsås	26	28	28	2
Trollhättan	34	32	28	-6
Halmstad	38	33	21	-17
Laholm	18	28	19	1
Tibro	24	25	19	-5
Herrljunga	25	23	16	-9
Lidköping	39	23	14	-25
Ulricehamn	13	13	12	-1
Partille	0	7	8	8
Mark	21	12	7	-14
Borås	15	5	2	-13
Göteborg	3	1	0	-3
Ämål	2	2	0	-2
Karlsborg	-9	-4	-2	7
Svenljunga	8	5	-2	-10
Mölndal	10	4	-3	-13
Öckerö	4	-1	-3	-7
Essunga	-4	-5	-4	0
Sotenäs	-45	-7	-7	38
Lysekil	-7	-8	-9	-2
Munkedal	-13	1	-9	4
Tidaholm	-8	-5	-9	-1
Uddevalla	-5	-5	-9	-4
Varberg	4	-3	-10	-14
Töreboda	-7	-8	-11	-4
Vara	-2	-5	-16	-14
Skara	-12	-14	-17	-5
Ale	-24	-20	-20	4
Gullspång	-8	-8	-21	-13
Vänersborg	-17	-18	-22	-5
Hjo	-19	-24	-24	-5
Bollebygd	-28	-29	-26	2
Falkenberg	-16	-17	-26	-10
Grästorps	-20	-25	-27	-7
Mellerud	-20	-21	-27	-7
Värgårda	-13	-16	-28	-15
Bengtstors	-21	-24	-29	-8
Lilla Edet	-29	-26	-29	0
Dals-Ed	-32	-18	-30	2
Strömstad	-2	-10	-31	-29
Göteborg	-25	-28	-32	-7
Hylte	-30	-28	-32	-2
Härryda	-36	-37	-34	2
Lerum	-32	-32	-34	-2
Stenungsund	-42	-37	-35	7
Tjörn	-38	-36	-36	2
Tranemo	-31	-36	-36	-5
Falköping	-33	-36	-37	-4
Kungsbacka	-24	-27	-37	-13
Mariestad	-38	-47	-48	-10
Färgelanda	-7	-43	-50	-43
Skövde	-38	-53	-63	-25
Orust	-73	-71	-64	9
Tanum	-62	-60	-64	-2
Kungälv	-43	-73	-89	-46
Medel	-11	-13	-18	-7

* Se beskrivning sidan 21.

med 19,96 kr följt av Mölndal med 20,26 kr. Högst skatt hade Munkedal med 23,63 kr, följt av Orust med 23,61 kr.

Borgensåtagande ökade under perioden

Borgensåtagande i förhållande till verksamhetens bruttokostnader är ett risknyckeltal. Kommuner med högt borgensåtagande bör ha god kontroll på de kommunala bolag som kommunen har gått i borgen för. Nyckeltalet finns inte med i den finansiella profilen.

Primärkommunal skattesats

Procent	2016	2017	2018	Förändr 16-18
Partille	19,96	19,96	19,96	0,00
Mölnadal	20,26	20,26	20,26	0,00
Varberg	20,33	20,33	20,33	0,00
Laholm	20,58	20,58	20,58	0,00
Härryda	20,62	20,62	20,62	0,00
Lerum	20,65	20,65	20,65	0,00
Skövde	20,86	20,86	20,86	0,00
Halmstad	20,43	20,98	20,98	0,55
Ulricehamn	21,05	21,05	21,05	0,00
Falkenberg	21,10	21,10	21,10	0,00
Skara	21,10	21,10	21,10	0,00
Göteborg	21,12	21,12	21,12	0,00
Mark	21,21	21,21	21,21	0,00
Tibro	21,21	21,21	21,21	0,00
Vårgårda	21,21	21,21	21,21	0,00
Öckerö	20,76	21,21	21,21	0,45
Töreboda	21,12	21,22	21,22	0,10
Lidköping	20,86	21,26	21,26	0,40
Mariestad	21,26	21,26	21,26	0,00
Borås	21,31	21,31	21,31	0,00
Karlsborg	21,32	21,32	21,32	0,00
Kungsbacka	21,33	21,33	21,33	0,00
Alingsås	21,36	21,36	21,36	0,00
Kungälv	21,44	21,44	21,44	0,00
Hylte	21,45	21,45	21,45	0,00
Tranemo	21,00	21,50	21,50	0,50
Tanum	21,56	21,56	21,56	0,00
Trollhättan	21,56	21,56	21,56	0,00
Essunga	21,57	21,57	21,57	0,00
Grästorps	21,57	21,57	21,57	0,00
Hjo	21,57	21,57	21,57	0,00
Bollebygd	21,59	21,59	21,59	0,00
Falköping	21,60	21,60	21,60	0,00
Stenungsund	21,64	21,64	21,64	0,00
Tjörn	21,21	21,71	21,71	0,50
Göteborg	21,77	21,77	21,77	0,00
Vara	21,27	21,77	21,77	0,50
Ale	21,87	21,87	21,87	0,00
Strömstad	21,91	21,91	21,91	0,00
Herrljunga	21,94	21,94	21,94	0,00
Sotenäs	21,99	21,99	21,99	0,00
Tidaholm	22,07	22,07	22,07	0,00
Uddevalla	22,16	22,16	22,16	0,00
Vänersborg	22,21	22,21	22,21	0,00
Färgelanda	22,26	22,26	22,26	0,00
Svenljunga	22,15	21,90	22,35	0,20
Lilla Edet	22,37	22,37	22,37	0,00
Lysekil	22,46	22,46	22,46	0,00
Åmål	22,46	22,46	22,46	0,00
Gullspång	22,49	22,49	22,49	0,00
Mellerud	22,60	22,60	22,60	0,00
Bengtstors	22,92	22,92	22,92	0,00
Dals-Ed	23,21	23,21	23,21	0,00
Orust	22,71	23,61	23,61	0,90
Munkedal	22,68	23,63	23,63	0,95
Medel	21,55	21,62	21,62	0,07

Borgensåtagande *

Procent	2016	2017	2018	Förändr 16-18
Trollhättan	141	151	170	29
Strömstad	132	132	139	7
Åmål	143	129	125	-18
Partille	76	77	121	45
Sotenäs	74	78	116	42
Öckerö	116	111	103	-13
Mölnadal	82	90	95	13
Lysekil	87	85	86	-1
Göteborg	46	47	72	26
Lilla Edet	67	68	71	4
Karlsborg	46	60	68	22
Svenljunga	58	66	67	9
Tjörn	62	65	65	3
Laholm	48	45	64	16
Halmstad	67	62	63	-4
Dals-Ed	39	63	62	23
Herrljunga	60	64	61	1
Kungsbacka	54	55	56	2
Essunga	42	54	53	11
Gullspång	40	47	52	12
Tibro	51	53	52	1
Grästorps	43	48	51	8
Vänersborg	44	46	51	7
Mark	43	45	49	6
Bollebygd	50	48	45	-5
Tanum	36	42	45	9
Mariestad	38	39	44	6
Munkedal	39	41	43	4
Färgelanda	32	40	41	9
Töreboda	42	37	39	-3
Orust	39	39	38	-1
Vårgårda	33	30	35	2
Tidaholm	40	36	34	-6
Stenungsund	35	34	31	-4
Bengtstors	35	32	30	-5
Falköping	20	27	25	5
Hjo	19	25	25	6
Tranemo	27	26	25	-2
Mellerud	21	24	23	2
Kungälv	15	25	21	6
Ale	23	23	20	-3
Varberg	16	15	15	-1
Göteborg	12	12	13	1
Lerum	4	8	12	8
Hylte	12	15	11	-1
Härryda	8	11	11	3
Skara	11	12	11	0
Uddevalla	12	11	10	-2
Falkenberg	9	8	8	-1
Ulricehamn	8	7	7	-1
Borås	6	6	6	0
Lidköping	7	4	4	-3
Skövde	16	7	4	-12
Vara	25	24	1	-24
Alingsås	98	0	0	-98
Medel	45	45	47	2

* Borgensåtagande i procent av verksamhetens bruttokostnader.

Kommunerna i Västra Götaland och Halland redovisade under perioden ökande borgensåtagande från 45% till 47% relaterat till verksamhetens bruttokostnader. De kommuner i länen som under 2018 hade beviljat mest i borgensåtaganden i relation till verksamhetens bruttokostnader var Trollhättan med 170%, Strömstad med 139%, Åmål med 125%, Partille med 121% och Sotenäs med 116%.

Försvagad budgetföljsamhet

Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Budgetutfallet mäts för "nämndernas verksamhet exklusive centralt budgeterade finansiella verksamhetsposter". Förklaringen till detta är att fånga verksamhetens/ nämndernas budgetföljsamhet exklusive finansiella poster såsom försäljningar, skatteintäkter och finansnetto. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens bruttokostnader

för att det skall gå att jämföra kommunerna i analysen. En budgetavvikelse på plus eller minus 1% utgör normalt inga större problem, utan det är stora negativa budgetavvikelser på nämndnivå som bör undvikas.

När det gäller ovanstående genomsnittliga budgetavvikelse i länen försvagades den under perioden. Under 2016 uppgick den till 0,7%, under 2017 minskade den till 0,1%, för att under 2018 minska till -0,4%.

Under 2016 redovisade 29% av kommunerna negativa budgetavvikelser. Under 2017 uppgick samma siffra till 43%, för att under 2018 öka till 60%. Frågan är om ökningen är ett resultat av ett tuffare ekonomiskt läge för nämnderna eller beror på andra faktorer?

En avslutande kommentar

Västra Götaland och Halland kommunernas resultat fortsatte att försvagas och uppgick under 2018 till 1,4% av verksamhetens kostnader. Detta är ett något för lågt genomsnittligt resultat med tanke på den relativt goda konjunktur som fortfarande råder. Variationen bland kommunerna i Västra Götaland och Halland län var dock mycket stor i länen när det gällde resultatnivå under 2018 och det svårt att finna förklaringar till detta. En förklaring kan vara att de kommuner som har inflyttning och/eller möjligt till exploateringsmöjligheter har lite lättare att redovisa ett högre resultat. En annan förklaring kan vara hur den politiska styrningen prioriterar ekonomin ur ett kort- och långsiktigt perspektiv.

Frågan är vad det nästa 10 åren kommer innebära för kommunerna i riket och Västra Götaland och Halland län? Prognoser från olika prognosmakare visar att det starka verksamhetstrycket de kommande åren och den samtidiga beräknade försvagningen av skatteunderlagsökningen ställer kommunerna inför stora utmaningar. Det kommer kräva åtgärder på såväl kostnads- som intäktssidan. Ökningstakten förväntas bli störst inom grundskolan och äldreomsorgen de närmaste åren. Den verksamhet som förväntas minska mest påtagligt är flyktingmottagandet.

Kommunerna i länen har dock väldigt olika finansiella förutsättningar att möta framtida utmaningar. De kommuner som har starkast finansiella handlingsutrymme har goda förutsättningar att anpassa sig till framtiden utan skattehöjningar och alltför omfattande neddragningar i verksamheten. Värre är det för de kommuner som har svagast finansiellt handlingsutrymme. Här krävs verkligen en aktiv ekonomistyrning om skattehöjningar skall kunna undvikas. Därför bör många av dessa kommuner redan nu fortsätta att utveckla mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Detta bör ske både för kommun, bolag och koncern. Det viktiga är dock att man inte tummar på dessa mål och riktlinjer, utan även följer det när inte skatteintäkterna utvecklas i takt med verksamhetens kostnader. Klarar man inte detta, kommer det oundvikligen innebära skattehöjningar.

När det gäller resultatnivå och finansiellt handlingsutrymme finns det i Västra Götaland och Halland stora skillnader mellan enskilda kommuner. De 55 kommunerna har utifrån 2016–2018 års räkenskaper inordnats i en matris på nästa sida som innehåller nio grupper, utan att någon inbördes ranking inom grupperna. Matrisen är subjektiv och bygger på vad författaren anser vara starkt och svagt finansiellt

Budgetavvikelse *

Procent	2016	2017	2018
Ale	0,1	-2,2	-1,0
Alingsås	-0,1	-1,5	-0,9
Bengtsfors	3,3	0,2	-2,1
Bollebygd	0,6	1,6	-2,7
Borås	-0,2	1,0	-0,8
Dals-Ed	-0,1	3,1	-1,5
Essunga	0,2	-0,8	-1,1
Falkenberg	0,6	-0,2	-0,7
Falköping	0,7	1,6	1,6
Färgelanda	-0,5	2,5	0,1
Grästorps	1,2	0,5	0,0
Gullspång	-2,3	0,3	-2,4
Göteborg	0,5	0,4	0,9
Götene	2,4	0,2	1,9
Halmstad	1,8	1,7	0,5
Herrljunga	2,5	1,0	0,9
Hjo	-0,9	-0,7	0,1
Hylte	0,6	0,3	-5,0
Härryda	1,2	0,9	0,7
Karlsborg	2,4	1,2	1,0
Kungsbacka	0,5	1,4	0,3
Kungälv	-0,8	-0,9	-0,9
Laholm	-0,6	-1,3	-0,8
Lerum	1,5	-0,3	-0,2
Lidköping	-1,2	-0,7	1,0
Lilla Edet	-3,2	-0,2	-1,3
Lysekil	1,2	-1,2	-2,4
Mariestad	-0,3	0,2	1,1
Mark	1,5	0,2	1,1
Mellerud	0	-0,6	-0,9
Munkedal	1,7	-0,2	-2,1
Mölnådal	2,5	-0,1	0,8
Orust	-0,4	0,3	1,1
Partille	-1	-0,5	-0,1
Skara	2,4	-1,3	-0,5
Skövde	0,9	-0,3	-0,8
Sotenäs	0,1	0	-0,5
Stenungsund	0,6	0,7	-1,1
Strömstad	0,9	0,5	0,7
Svenljunga	-0,1	-0,5	0,4
Tanum	1,4	-1,7	0,4
Tibro	3,7	2,3	0,6
Tidaholm	2,2	0,0	0,1
Tjörn	-0,4	0,3	-1,2
Tranemo	0,5	0,0	-0,5
Trollhättan	0,0	0,4	-2,5
Töreboda	0,5	-0,1	-1,3
Uddevalla	1,0	-0,5	-0,4
Ulricehamn	2,5	2,0	-0,1
Vara	1,5	-0,2	1,5
Varberg	-0,2	-2,7	-0,1
Värgårda	0,3	0,5	-1,0
Vänersborg	0,8	0,2	0,7
Åmål	1,9	0,5	-0,1
Öckerö	0,5	-1,3	-0,1
Medel	0,7	0,1	-0,4

* Budgetavvikelse för nämnderna exkl. kommuncentrala finansiella poster/verksamhetens bruttokostnader.

resultat och ställning. Matrisen skall därför läsas och tolkas utifrån detta. Den bygger dels på kommunens finansiella resultat under de tre senaste åren mellan 2016 och 2018 och kommunens finansiella ställning 2018 i form av soliditet.

Matrisen visar också förändringar från föregående år i form av fyra pilar som skall illustrerar rörelseriktning mellan boxarna gentemot föregående år. Observera att det är rörelse-

riktning inom boxarna som redovisas och inte om kommunen har haft en ökad eller minskad resultat- eller soliditetsutveckling. Detta kan ha skett, men inte i tillräckligt stor omfattning för att kommunen skall byta box.

Av matrisen kan utläsas att 25% av kommunerna i länen hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som var starkare än 2% i kombination med en soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser som under 2018 var högre än 25%. Dessa var i bokstavsordning, Halmstad, Herrljunga, Härryda, Kungsbacka, Lidköping, Mark, Mölndal, Partille, Skövde, Sotenäs, Strömstad, Tibro, Tidaholm och Ulricehamn. Det går generellt inte att uttala sig om god ekonomisk hushållning, men de flesta av dessa kommuner torde leva upp till de kriterier som lagstiftaren diskuterade i förarbetena till kommunallagen i samband med att begreppet god ekonomisk hushållning infördes eller reviderades.

En annan stor grupp i matrisen var de 31% av kommunerna som hade genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som var starkare än 2%, men låg på en soliditet mellan 0% och 25%. Dessa var Bollebygd, Borås, Götene, Falkenberg, Falköping, Grästorp, Göteborg, Hjo, Hylte, Karlsborg, Mellerud, Munkedal, Skara, Stenungssund, Uddevalla, Varberg och Vårgårda. Dessa kommuner bör fortsätta på den inslagna vägen, med ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader. Detta kommer leda till en förstärkning av kommunens soliditet som tryggar framtida handlingsberedskap.

En tredje grupp var de kommunerna som hade ett genomsnittligt resultat starkare än 2% under de tre senaste åren och en soliditet som var svagare än 0%. De var Färgelanda, Orust och Åmål. Även dessa tre kommuner måste fortsätta på den inslagna vägen, med ett resultat över 2% av verksamhetens bruttokostnader. Detta kommer leda till en nödvändig förstärkning av kommunens soliditet.

Totalt innebar nästan 60% av kommunerna i Västra Götaland och Halland under 2018 redovisade ett starkare genomsnittligt resultat under de tre senaste åren än 2%. Det är något mindre än under 2017, då samma siffra uppgick till 70%.

En fjärde grupp av kommuner var de 7% av kommunerna som hade en soliditet på över 25% och som hade ett genom-

snittligt resultat under de tre senaste som låg mellan 1–2%. De var Essunga, Laholm, Trollhättan och Vara. Dessa kommuner har en god långsiktig handlingsberedskap, men bör på sikt förbättra sin långsiktiga resultatnivå.

Ytterligare en grupp var de 20% av kommunerna som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg mellan 1–2% men hade en soliditet som låg mellan 0% och 25%. De var Ale, Dals-Ed, Alingsås, Bengtsfors, Lerum, Svenljunga, Tanum, Tjörn, Tranemo, Töreboda och Vänersborg. Dessa kommuner bör förbättra sin långsiktiga resultatnivå med 1–2 procentenheter i förhållande till verksamhetens bruttokostnader för att stärka sin soliditet.

Samma resonemang som för föregående grupp, gäller även för denna grupp av kommuner som hade ett genomsnittligt resultat under de tre senaste åren som låg mellan 1–2% och en soliditet under 0%. Dessa var Gullspång, Lysekil och Mariestad. Dessa två kommuner måste snarast förbättra sin långsiktiga resultatnivå med 1–2 procentenheter i förhållande till verksamhetens bruttokostnader för att stärka sin soliditet.

De tre återstående grupperna eller boxarna innehåller tre kommunerna som uppvisade ett genomsnittligt resultat under perioden som var svagare än 1%. Tillfredställande soliditetsnivåer redovisades av Kungälv och Öckerö. Kommunen måste dock förbättrade långsiktiga resultatnivåer med 1–2 procentenheter för att stärka soliditeten. Svaga soliditetsnivåer redovisades av Lilla Edet under 2018. Kommunen måste också snarast stärka sina långsiktiga resultatnivåer med minst 2 procentenheter i förhållande till verksamhetens bruttokostnader för att förbättra sin soliditetsnivå.

Avslutningsvis kan poängteras att det i år finns två matriser längre fram i rapporten. Den ena av matrisen inordnar kommunerna i nio olika rutor utifrån hur god soliditet och kassalikviditet kommunen har. Här hamnar Halmstad, Lidköping, Mark, Partille, Skövde, Sotenäs, Tibro och Tidaholm i rutan med god soliditet och god kassalikviditet.

Det andra matrisen inordnar kommunerna utifrån nyckeltalen skattefinansieringsgrad av investeringarna och investeringsvolym.

Tabell 1: Finansiellt resultat och ställning för kommunerna i Västra Götaland och Hallands län 2018

I denna tabell har kommunerna i Västra Götaland och Halland placerats in utifrån två dimensioner, resultat i form av det genomsnittliga resultatet före extraordinära poster under 2016 till 2018 och finansiell ställning i form av soliditet under 2018. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika delar; ”stark”, ”varken stark eller svag” samt ”svag”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en kommun kan placeras in i. Ju starkare ekonomi, ju längre upp till vänster hamnar kommunen. Kommunerna i respektive ruta har dock inte ordnats i finansiell ordning, utan ligger i bokstavsordning.

	Stark finansiell ställning (En soliditet som var starkare än 25% under 2018 *)	Varken stark eller svag finansiell ställning (En soliditet som låg mellan 0 till 25% under 2018 *)	Svag finansiell ställning (En soliditet som var svagare än 0% under 2018 *)
Starkt resultat (Resultatet var högre än 2 % av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2016–2018)	Halmstad Herrljunga Härryda Kungsbacka Lidköping Mark Mölnadal Partille Skövde Sotenäs Strömstad Tibro Tidaholm Ulricehamn	Bollebygd Borås Götene Falkenberg Falköping Grästorp Göteborg Hjo Hylte Karlsborg Mellerud Munkedal Skara Stenungsund Uddevalla Varberg Vårgårda	Färgelanda ↑ Orust ↑ Åmål
Varken starkt eller svagt resultat (Resultatet låg mellan 1%–2% av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2016–2018)	Essunga ↓ Laholm Trollhättan ↓ Vara	Ale ↓ Dals-Ed ↓ Alingsås Bengtstors ↓ Lerum Svenljunga Tanum Tjörn ↓ Tranemo ↓ Töreboda Vänersborg ↓	Gullspång Lysekil ↓ Mariestad ↑
Svagt resultat (Resultatet var svagare än 1% av verksamhetens bruttokostnader under perioden 2016–2018.)		Kungälv Öckerö ↓	Lilla Edet

* Soliditeten innefattar samtliga pensionsförpliktelser.

↓ = Kommunen har försvagat sin resultatbox jämfört med föregående år

↑ = Kommunen har förbättrat sin resultatbox jämfört med föregående år

↔ = Kommunen har förbättrat sin soliditetsbox jämfört med föregående år

→ = Kommunen har försvagat sin soliditetsbox jämfört med föregående år

Från och med 2018 års rapport har gränsen för starkt värde för soliditeten höjts från 20% till 25%

Tabell 2: Kassalikviditet och soliditet under 2018

I denna tabell har kommunerna i Västra Götalands och Hallands län placerats in utifrån två dimensioner, kassalikviditet och soliditet. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika under delar; ”hög”, ”varken hög eller svag” samt ”svag”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en kommun kan placeras in i. Ju starkare ekonomi, desto längre till vänster hamnar kommunen. Kommunerna i respektive ruta har dock inte ordnats i finansiell ordning, utan ligger i bokstavsordning.

	Hög soliditet (En soliditet som är högre än 25% under 2018 *)	Varken hög eller svag soliditet (En soliditet som ligger mellan 0–25% under 2018 *)	Svag soliditet (En soliditet som är lägre än 0% under 2018 *)
Hög kassalikviditet (Högre än 100%)	Halmstad Lidköping Mark Partille Skövde Sotenäs Tibro Tidaholm	Alingsås Bollebygd Grästorps Götene Karlsborg Lerum Munkedal Tjörn Öckerö	
Varken hög eller låg kassalikviditet (Mellan 99% till 60%)	Essunga Härreda Kungsbacka Laholm Mölnådal Strömstad Trollhättan Ulricehamn	Ale Bengtstorp Dals Ed Hylte Kungälv Orust Skara Svenljunga Tranemo Tanum Töreboda	Färgelanda Gullspång Lilla Edet Lysekil Åmål
Låg kassalikviditet (Lägre än 60%)	Vara	Borås Göteborg Falkenberg Falköping Hjo Mellerud Stenungsund Uddevalla Vårgårda Vänersborg Varberg	Mariestad

* Soliditeten innefattar samtliga pensionsförpliktelser.

Från och med 2018 års rapport har gränsen för starkt värde för soliditeten höjts från 20% till 25%

Tabell 3: Skattefinansieringsgrad av investeringar och investeringsvolym under 2016–2018

I denna tabell har kommunerna i Västra Götalands och Hallands län län placerats in utifrån två dimensioner, skattefinansieringsgrad av investeringar och investeringsvolym. Varje dimension har sedan delats upp i tre olika underdelar; ”hög”, ”varken hög eller låg” samt ”låg”. Det innebär att det finns nio olika scenarier/rutor som en kommun kan placeras in i. Kommunerna i respektive ruta har dock inte ordnats i finansiell ordning, utan ligger i bokstavsordning.

	Höga investeringar (Investeringar i förhållande till verksamhetens nettokostnader som var högre än 10% i genomsnitt under 2016–2018)	Varken höga eller låga investeringar (Investeringar i förhållande till verksamhetens nettokostnader som låg mellan 6% till 10% i genomsnitt under 2016–2018)	Låga investeringar (Investeringar i förhållande till verksamhetens nettokostnader som är lägre än 6% i genomsnitt under 2016–2018)
Hög skattefinansieringsgrad av investeringarna (Skattefinansieringsgrad av investeringarna var högre än 100% under perioden 2016–2018)	Hylte Härreda Orust Sotenäs Stenungsund	Essunga Färgelanda Götene Lysekil Munkedal Tibro Tidaholm Uddevalla Ulricehamn	Partille Karlsborg Åmål
Varken hög eller låg skattefinansieringsgrad av investeringarna (Skattefinansieringsgrad av investeringarna var mellan 99% till 70% under perioden 2016–2018)	Ale Bengtstors Bollebygd Borås Grästorp Gullspång Göteborg Hjo Mellerud Mölnådal Tanum Tjörn Tranemo	Alingsås Herrljunga Laholm Mark Töreboda Vara	Lilla Edet Trollhättan
Låg skattefinansieringsgrad av investeringarna (Skattefinansieringsgrad av investeringarna var lägre än 70% under perioden 2016–2018)	Dals Ed Falkenberg Falköping Halmstad Kungsbacka Kungälv Lerum Lidköping Mariestad Skara Skövde Strömstad Varberg Värgårda	Svenljunga Vänersborg Öckerö	

Tabell 4: Genomsnittliga finansiella nyckeltal hos kommunerna i Västra Götaland och Hallands län 2016–2018

I denna tabell redovisas hur ett antal genomsnittliga finansiella nyckeltal har utvecklats för kommunerna Västra Götalands och Hallands län under 2016–2018. Förklaringar och definitioner av nyckeltalen återfinns i ett eget avsnitt i rapporten.

Nyckeltalen redovisas i procent om inget annat anges	2016	2017	2018
<i>Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter</i>	92,2	92,6	94,4
<i>Avskrivningar/skatteintäkter</i>	4,4	4,2	4,3
<i>Finansnetto/skatteintäkter</i>	-0,5	-0,1	-0,4
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	96,1	96,7	98,3
Skattefinansieringsgrad av investeringar	104	85	64
Investeringar/verksamhetens nettokostnader	10	12	12
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens bruttokostnader	3,0	2,8	1,4
Årets resultat/verksamhetens bruttokostnader	3,0	2,8	1,4
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren/verksamhetens bruttokostnader	2,1	2,6	2,4
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	16	19	20
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens bruttokostnader	-11	-13	-18
Kassalikviditet	111	119	103
Primärkommunal skattesats (kr)	21,55	21,62	21,62
Borgensåtagande/verksamhetens bruttokostnader	45	44	47
Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader/verksamhetens bruttokostnader	0,7	0,1	-0,4

Tabell 5: Finansiella styrkor och svagheter hos kommunerna i Västra Götaland och Hallands län under 2018

Denna tabell försöker beskriva styrkor och svagheter hos de olika kommunerna utifrån perspektiven skattesats, resultatnivå samt kort och långsiktigt finansiellt handlingsutrymme. Modellen är subjektiv, men bygger på de kriterier kring god ekonomisk hushållning som har redovisats i analysen ovan. Tabellen ska ses som en beskrivning av finansiella förutsättningar i grova drag. Graderingen är gjord utifrån 2018 års räkenskaper.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹⁾	Varken starkt eller svagt ¹⁾	Svagt värde ¹⁾
Skattesats 2018	21,30 kr eller lägre	21,31 till 21,70 kr	21,70 kr eller högre
För samtliga fem nyckeltal i denna tabell gäller att "ju högre upp i tabellen kommunen befinner sig desto starkare värde har kommunen på nyckeltalet".	Partille Mölnådal Varberg Laholm Härryda Lerum Skövde Halmstad Ulricehamn Falkenberg Skara Göteborg Mark Tibro Vårgårda Öckerö Töreboda Lidköping Mariestad	Borås Karlsborg Kungälv Alingsås Kungälv Hylte Tranemo Tanum Trollhättan Essunga Grästorp Hjo Bollebygd Falköping Stenungsund	Tjörn Göteborg Vara Ale Strömstad Herrljunga Sotenäs Tidaholm Uddevalla Vänersborg Färgelanda Svenljunga Lilla Edet Lysekil Åmål Gullspång Mellerud Bengtstors Dals-Ed Orust Munkedal

¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹⁾	Varken starkt eller svagt ¹⁾	Svagt värde ¹⁾
Resultatnivå 2018 (Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader)	2,0% eller starkare Orust Bollebygd Göteborg Borås Götene Lidköping Strömstad Stenungsund Varberg Vårgårda Svenljunga Karlsborg Hjo Ulricehamn Ale Falkenberg Kungsbacka Tibro	1,99% till 1,0% Tidaholm Lysekil Munkedal Mölndal Alingsås Grästorp Kungälv Laholm Lerum Mariestad Mark Sotenäs Färgelanda Partille Uddevalla	0,99% eller svagare Falköping Halmstad Lilla Edet Härryda Mellerud Tanum Tjörn Töreboda Vara Essunga Tranemo Skövde Vänersborg Skara Åmål Trollhättan Herrljunga Öckerö Dals-Ed Bengtsfors Gullspång Hylte

¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹⁾	Varken starkt eller svagt ¹⁾	Svagt värde ¹⁾
Långsiktig resultatnivå 2016-2018 (Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under 3 år/verksamhetens bruttokostnader)	2,0% eller starkare Bollebygd Munkedal Tibro Stenungsund Göteborg Tidaholm Partille Ulricehamn Karlsborg Mellerud Mölndal Strömstad Mark Lidköping Orust Falkenberg Borås Hylte Falköping Härryda Sotenäs Vårgårda Skara Uddevalla Varberg Halmstad Herrljunga Hjo Skövde Färgelanda Götene Kungsbacka Grästorp Åmål	1,99% till 1,0% Ale Alingsås Dals-Ed Essunga Laholm Lysekil Bengtsfors Vänersborg Tjörn Trollhättan Lerum Svenljunga Tranemo Töreboda Tanum Vara Gullspång Mariestad	0,99% eller svagare Kungälv Lilla Edet Öckerö

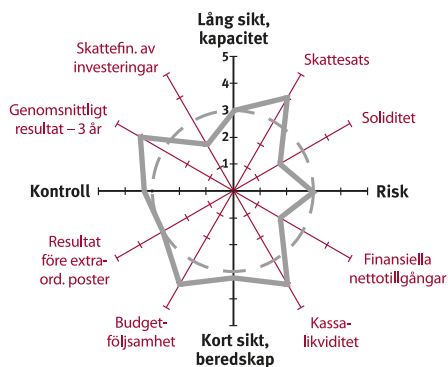
¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹⁾	Varken starkt eller svagt ¹⁾	Svagt värde ¹⁾
Kortsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2018 (Kassalikviditet)	75% eller högre Lidköping Alingsås Skövde Halmstad Partille Tibro Mark Karlsborg Sotenäs Bollebygd Tidaholm Grästorp Lerum Munkedal Götene Tjörn Öckerö Laholm Åmål Ulricehamn Tanum Orust Färgelanda Bengtsfors Hylte Essunga Dals-Ed Trollhättan	74,9% till 55% Herrljunga Lysekil Skara Mölndal Strömstad Tranemo Ale Svenljunga Kungälv Härryda Lilla Edet Gullspång Mellerud Töreboda Kungsbacka Göteborg	54,99% eller lägre Falköping Vårgårda Hjo Varberg Borås Uddevalla Vänersborg Stenungsund Vara Mariestad Falkenberg
Långsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2018 (Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser)	25% eller högre Halmstad Mölndal Mark Herrljunga Ulricehamn Tidaholm Tibro Sotenäs Lidköping Partille Härryda Laholm Kungsbacka Trollhättan Skövde Essunga Vara Strömstad	24,99% till 0% Tranemo Varberg Bollebygd Hjo Karlsborg Borås Falkenberg Svenljunga Töreboda Götene Ale Lerum Dals-Ed Vänersborg Göteborg Mellerud Skara Alingsås Bengtsfors Falköping Stenungsund Tanum Vårgårda Munkedal Uddevalla Öckerö Grästorp Kungälv Tjörn Orust Hylte	-0,1% eller svagare Färgelanda Mariestad Åmål Lysekil Gullspång Lilla Edet

¹⁾ De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för kommuner över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

Så tolkar du den finansiella profilen!

Den finansiella profil i form av ett så kallat spindeldiagram som används i denna rapport för att beskriva kommunens finansiella ställning, innehåller åtta olika nyckeltal och fyra viktiga finansiella perspektiv. Nedan görs en beskrivning av de olika delarna i profilen. De beskrivna delarna är markerade med rött. Profilen i exemplet är fingerad.

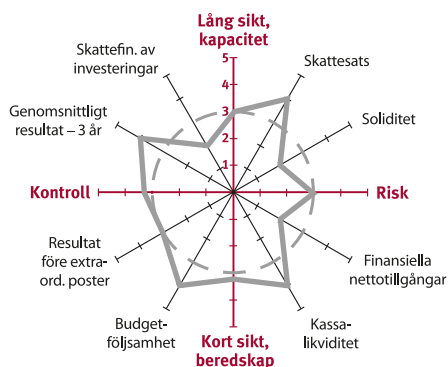

Åtta nyckeltal

Diagrammet innehåller åtta nyckeltal redovisade på åtta axlar. Nyckeltalen speglar olika dimensioner av den analyserade kommunens finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att de skall kunna jämföras mellan olika kommuner. Nyckeltalen beskrivs på sidan 21.

Skalan

Skalan. Diagrammet har skalan 1–5. Poängskalan är relativ. I vår analys av kommunerna i Västra Götaland och Halland (55 st) fördelades poängen enligt följande: Kommunerna med de fem starkaste observationerna inom varje nyckeltal fick en femma, de elva följande en fyra, de 24 därpå en trea, de elva därefter en tvåa och de fem svagaste fick en etta. Poängen har således fördelats enligt en normalfördelningskurva.

Fyra axlar/perspektiv

Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Varje perspektiv/axel är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. Exempelvis är Risk summan av nyckeltalen primärkommunal skatt, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Poäng och genomsnitt

Den heldragna linjen visar de olika poäng som den analyserade kommunen har fått för varje enskilt nyckeltal resp. för de fyra sammanvägda axlarna. Den streckade ringen i mitten visar trean i den analyserade gruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än genomsnittet i gruppen och omvänt. Den heldragna linjen redovisar den finansiella profilen för den analyserade kommunen.

Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen

De fyra perspektiven

Den finansiella profilen som redovisas i denna rapport innehåller fyra perspektiv som är viktiga ur ett övergripande finansiellt perspektiv. Dessa fyra är: Kontrollen över finansiella utvecklingen, långsiktig handlingsberedskap, riskförhållande och kortsiktig handlingsberedskap. Varje aspekt mäts via de fyra närmaste liggande nyckeltal i profilen. Detta innebär att varje nyckeltal i den finansiella profilen ingår i två perspektiv.

Långsiktig handlingsberedskap – Det första perspektivet handlar om att redovisa vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt i förhållande till övriga kommuner i grupperna. Alla perspektiv i profilen är relaterade till hur kommunen befinner sig i förhållande övriga kommuner i grupperna. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Kortsiktig handlingsberedskap – Det andra perspektivet redovisar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på kort sikt. Det närmaste 1–2 åren fokuseras. I perspektivet ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet och resultat före extraordinära poster.

Riskförhållande – Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Kontroll över den finansiella utvecklingen – med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur kommunen klarar av att kontrollera sitt finansiella resultat. I perspektivet ingår nyckeltalen budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Finansiella nyckeltal

Här följer beskrivningar av de i texten och profilerna förekommande finansiella nyckeltalen.

Borgensåtagande – redovisar de borgensåtaganden som kommunen redovisar inom linjen. Borgensåtagandena divideras med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Borgensåtagandena ingår inte i den finansiella profilen.

Budgetföljsamhet – nämndernas budgetavvikelse exklusive kommuncentrala finansiella poster som divideras med verksamhetens bruttokostnader. För att erhålla högsta betyg i profilen, skall budgetavvikelsen vara så liten som möjligt. Positiv budgetavvikelse medför dock minst en 3:a.

Finansiella nettotillgångar – omfattar alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt (omsättningstillgångar + långfristiga fordringar + långfristiga placeringar – kortfristiga och långfristiga skulder). Måttet divideras med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Måttet speglar en tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmått och soliditet. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”.

Kassalikviditet – ett mått på hur god kommunens kortsiktiga betalningsberedskap är. Måttet räknas fram genom att likvida medel och kortfristiga fordringar divideras med kortfristiga skulder. Nyckeltalet innefattar inte lager och förråd.

Nettokostnadsandelen – visar hur stor andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto. 100% innebär att skatteintäkter och generella statsbidrag precis täcker den löpande driften.

Investeringsvolym – Årets investeringar har ställts i förhållande till verksamhetens nettokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna emellan.

Resultat före extraordinära poster – summan av kommunens samtliga intäkter och kostnader under året exklusive extraordinära poster (poster av engångskaraktär som uppgår till väsentligt belopp och inte har med den ordinarie verksamheten att göra). Resultatet har dividerats med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser skall kunna göras mellan de analyserade kommunerna.

Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren – beskriver kommunens genomsnittliga resultat under de tre senaste åren. Resultatet har dividerats med verksamhetens bruttokostnader för att jämförelser mellan de analyserade kommunerna ska kunna göras.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna – beskriver hur stor andel av årets investeringar som kommunen kan finansiera med egna medel i form av återstående skatteintäkter. Egna medel räknas fram genom att resultatet före extraordinära poster tillförs årets avskrivningar. Kallas ibland självfinansieringsgrad.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

Finansiella profiler för Melleruds kommun

Syftet med den här analysen är att redovisa var Melleruds kommun befinner sig och hur kommunen har utvecklats finansiellt mellan 2016 och 2018 i förhållande till övriga kommuner i Västra Götaland och Hallands län. Detta görs i form av en finansiell profil, vars uppgift är att spegla starka och svaga finansiella sidor hos Mellerud i förhållande till övriga kommuner i länen.

Vad är den finansiella profilen?

Utgångspunkten för den finansiella analysen som används på de följande sidorna är de finansiella profiler i form av polardiagram som redovisas nedan på denna sida. De innehåller åtta finansiella nyckeltal och fyra perspektiv som är viktiga när en kommuns ekonomi analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Genom att ta fram tre finansiella profiler för Melleruds kommun för 2016–2018 kan man på ett översiktligt sätt fastställa vilken finansiell utveckling och ställning kommunen har i förhållande till övriga kommuner i länen. Den finansiella profilen är dock relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en 5:a i profilen, har man visserligen ett av de starkaste värdena för nyckeltalet i länen, men värdet kan behöva förbättras för att nå till exempel god ekonomisk hushållning. I allmänhet är det dock så att om kommunen får en 4:a eller en 5:a för ett nyckeltal i den finansiella profilen är styrkan på nyckeltalet oftast mer än tillfredsställande och speglar något slags god ekonomisk hushållning. Mer information om den finansiella modellen och de nyckeltal som den innehåller finns att läsa om i ett separat avsnitt i rapporten.

Inledningsvis i denna analys belyses hur ett antal finansiella nyckeltal som ingår i den finansiella profilen har utvecklats under den granskade perioden både för Mellerud och för genomsnittet i länen. Därefter följer en analys av hur den finansiella profilen har förändrats för Mellerud mellan 2016 och 2018. Till sist ges en sammanfattande kommentar till Melleruds finansiella ställning och utveckling.

Finansiella nyckeltal under 2016–2018

Resultat före extraordinära poster

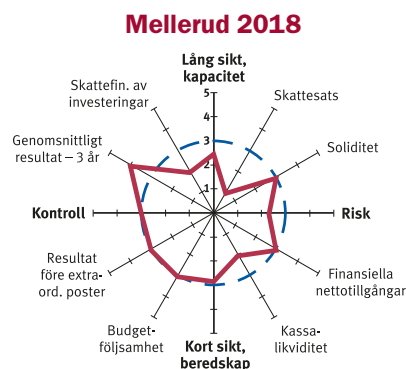
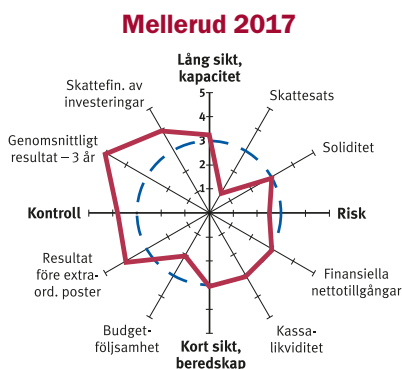
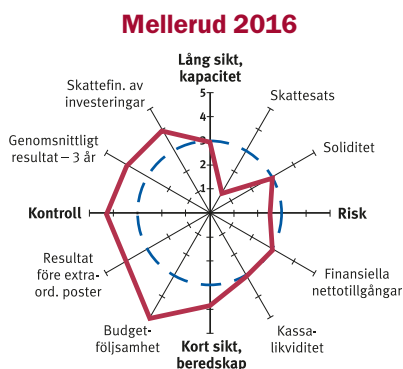
Kommuner och landsting ska sedan år 1992 bedriva sin verksamhet enligt god ekonomisk hushållning. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en

god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens bruttokostnader ligga mellan 2% och 3% över en längre tidsperiod. Med en sådan resultatnivå klarar en kommun av att finansiera större delen av sin tillgångsökning med skatteintäkter, vilket i sin tur leder till att kommunen kan behålla sin finansiella handlingsberedskap på kort och lång sikt. För expansiva kommuner med stora investeringar bör resultatet i de flesta fall ligga på mellan 3% och 5% om kommunens finansiella handlingsutrymme ska bibehållas. För kommuner med befolkningsminskning kan det däremot räcka med 1–2% i resultat.

Mellerud redovisade under 2016 ett resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader på 6,3%. Det försvagades till 3,7% under 2017, för att under 2018 försvagades ytterligare till 0,6%. Det innebar en försvagning under perioden med 5,6 procentenheter, detta skedde dock från en stark resultatnivå.

För kommunerna i länen uppgick motsvarande genomsnittligt resultat till 3,0% under 2016. Under 2017 försvagades det marginellt till 2,8%, för att under 2018 försvagades till 1,4%. Det innebar en försvagning under perioden med 1,6 procentenheter.

Det samlade genomsnittliga resultatet under de tre senaste åren uppgick i länen per år till 2,4%. Förklaringar till den relativt starka samlade resultatnivån under perioden var en god ökningstakt av skatteintäkter och att kommunerna hade intäkter från exploateringsvinster, positivt finansnetto och omfattande ersättningar från staten för bland annat flyktmottagandet. I takt med att dessa intäkter minskat under perioden, främst under 2018, har även kommunernas resultat försvagats.

Slutsatsen av ovanstående är att Mellerud uppvisade en svagare resultatutveckling mellan 2016 och 2018 och ett resultat under 2018 som var lägre jämfört med snittet i länen. Melleruds resultat på 0,7% under 2018 kan inte anses som god ekonomisk hushållning ur ett resultatperspektiv.

Mellerud redovisade under 2018 det 18:e svagaste resultatet i länen. Detta innebar en 3:a i den finansiella profilen, vilket var en försvagning i jämförelse med 2017 och 2016 då kommunen erhöll 4:or.

Mellerud redovisade under de tre senaste åren mellan 2016 och 2018 ett genomsnittligt resultat per år i förhållande till verksamhetens bruttokostnader på 3,6%, vilket kan anses uppfylla kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning. Snittet i länen under perioden uppgick till 2,4% per år. Melleruds genomsnittliga resultat under de tre senaste åren på 2,0% gav en 4:a i den finansiella profilen. Detta var samma som under 2016. Under 2017 erhöll kommunen en 5:a.

Investeringar

Investeringsvolymen ingår inte som nyckeltal i den finansiella profilen, men den är viktig att lyfta fram i analysen. Detta eftersom investeringarna till viss del förklarar utvecklingen för flera balansräkningsorienterade nyckeltal, som exempelvis soliditet och finansiella nettotillgångar.

För att investeringsvolymen ska bli jämförbar mellan kommunerna i länen har investeringarna relaterats till verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun ligger under en längre period, 5–10 år, runt 8–10%, när det gäller detta nyckeltal. Variationerna mellan enskilda år är dock oftast stora, speciellt i mindre kommuner, där större investeringar kraftigt påverkar de enskilda åren. Nyckeltalet kan också påverkas om en kommun har mycket av sin investeringstygda verksamhet i bolagsform.

Relateras Melleruds investeringar till verksamhetens nettokostnader framgår det att kommunen investerade för 9% under 2016 och 9% under 2017. Under 2018 ökade investeringsvolymen till 14%. Detta gav ett genomsnittligt värde på drygt 11% per år under perioden. Genomsnittsvärdena för länen uppgick till 10%, 12% och 12% för de tre åren under samma period. Detta gav ett genomsnittligt värde för länen på drygt 11% per år under 2016 till 2018. Detta innebär att Mellerud sammanlagt under den granskade perioden hade en total investeringsvolym som var genomsnittlig under perioden.

En genomsnittlig investeringsvolym på 11% per år mellan 2016 och 2018 för kommunerna i Västra Götaland och Hallands län överensstämmer väl med andra kommungrupper där finansiella profiler också har tagits fram. De flesta grupper eller län ligger runt 10% per år, förutom förortskommuner och storstäder som i allmänhet ligger på en högre investeringsvolym.

Investeringsvolymen har ökat under de senaste åren i svenska kommuner och en förklaring till detta är att de större investeringar som gjordes under 1960- och 1970-talen i infrastruktur och lokaler nu måste ersättas. I många kommuner ökar också befolkningen, vilket kräver nya investeringar i skolor med mera.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna

När den löpande driften finansierats bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets

investeringar. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgraden av investeringarna”. Redovisas ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, innebär det att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförts under året. Detta stärker då kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten.

Nyckeltalet behöver inte alltid ligga över 100% utan lämplig nivå beror lite på vilket finansiellt handlingsutrymme kommunen har. För många svenska kommuner krävs dock en god skattefinansieringsgrad av investeringarna, så att inte skulderna ökar mer inför framtiden och därigenom minskar framtida skattebetalares konsumtionsutrymme.

För länens kommuner uppgick skattefinansieringsgraden av årets investeringar i genomsnitt till 104%, 85% samt 64% under de tre studerade åren. Detta gav en genomsnittlig skattefinansieringsgrad av investeringarna i länet på 84%, vilket innebär att den genomsnittliga kommunen inte kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter fullt ut, utan i många kommuner ökade låneskulden eller minskade likviditeten.

Melleruds siffror uppgick till 154%, 96% och 37%, vilket innebar en genomsnittlig skattefinansieringsgrad av investeringarna på 96% för perioden. I jämförelse med länens snitt var Melleruds skattefinansieringsgrad något starkare än genomsnittet i länen under perioden.

Ovanstående innebär att Mellerud inte kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter under perioden. Detta försvagade det finansiella handlingsutrymmet inför framtiden i form av lägre finansiella nettotillgångar.

Poängen för skattefinansieringsgraden av investeringarna försvagades för Mellerud under perioden. Under 2016 och 2017 redovisade kommunen 4:or i den finansiella profilen och under 2018 erhöll kommunen en 2:a.

Soliditet inklusive pensionsavsättningar och löneskatt inom linjen

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. I denna rapport används ”soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt” för att få med de pensionsförpliktelser med vidhängande löneskatt som återfinns utanför balansräkningen. Det ger en bättre bild av kommunens totala långsiktiga finansiella handlingsutrymme.

Mellerud hade 2018 en soliditet som var något svagare än snittet i länen. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt uppgick till 15% för Mellerud jämfört med genomsnittet som uppgick till 20%.

Mellan 2016 och 2018 uppvisade Mellerud utvecklingsmässigt samma trend som snittet bland kommunerna i länen. Kommunen redovisade en förbättrad soliditet med 5 procentenheter, från 10% till 15%, medan den genomsnittliga soliditeten i länen förbättrades med 4 procentenheter, från 16% till 20%. Ett skäl till denna förbättring i länen, förutom en relativt god skattefinansieringsgrad av investeringarna, var att pensionsförpliktelserna utanför balansräkningen minskade.

Mellerud hade 2018 den 22:e svagaste soliditeten i länen. Detta gav en 3:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under hela den granskade perioden.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. Det bör aldrig analyseras som ett eget nyckeltal utan ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts. Nyckeltalet innefattar inte exploateringsstillgångar som har bokförts som omsättningstillgångar, vilka ska avyttras.

Mellan åren 2016 och 2018 försvagades Melleruds kassalikviditet med 18 procentenheter, från 81% till 63%. Den genomsnittliga kassalikviditeten bland kommunerna i länen försvagades under perioden med 8 procentenheter, från 111% till 103%. Detta innebär att likviditeten under perioden i Mellerud utvecklades svagare än snittet i länen och låg på en svagade nivå än genomsnittet under 2018.

Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100% för kassalikviditeten. Det innebär att korta tillgångar är lika stora som korta skulder. I kommunernas kortfristiga skulder ingår dock en semesterlöneskuld som utgör cirka 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. Detta innebär att en nivå på över 60% tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen för kommuner med ett normalt likviditetsflöde. Melleruds nivå på 63% innebär därför att kommunen klarar att finansiera oväntade finansiella utgifter på kort sikt utan att behöva låna.

Melleruds likviditetsutveckling och -nivå innebär att poängen för kommunen i den finansiella profilen under perioden

försvagades från en 3:a under 2016 och 2017 till en 2:a under 2018.

Det är dock viktigt att kassalikviditeten studeras ihop med nyckeltalet soliditet, eftersom kassalikviditeten kan förbättras via upplåning. Detta stärker kommunens kortsiktiga betalningsberedskap, men försämrar samtidigt den långsiktiga betalningsberedskapen. För Melleruds del förbättrades soliditeten medan kassalikviditeten försvagades under samma period.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknar omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar, omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa relateras sedan till verksamhetens bruttokostnader för att det ska bli jämförbart kommunerna emellan. Måttet är viktigt, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan det kortsiktiga kassalikviditetsmåttet och det långsiktiga soliditetsmåttet. Till skillnad från många andra balansräkningsinriktade mått elimineras vidareutlåning inom koncernen i nyckeltalet, eftersom såväl fordrings- som skuldsidan inkluderas i måttet. Genom att analysera finansiella nettotillgångar tillsammans med soliditet och kassalikviditet får man en bra bild av kommunens finansiella handlingsutrymme.

En kommun med goda finansiella nettotillgångar karaktäriseras ofta av en god soliditet, men det finns också kommuner som har goda finansiella nettotillgångar även om soliditeten är mer genomsnittlig. Dessa utmärks då av att kommunen har en stor del av sina tillgångar i långfristiga fordringar och omsättningstillgångar. Kommuner som sålt delar av sina anläggningstillgångar inom koncernen utmärks oftast av goda finansiella nettotillgångar.

Finansiella nyckeltal

Nyckeltalen redovisas i procent om inget annat anges

	2016		2017		2018	
	Västra Götaland och Halland	Melleruds kommun	Västra Götaland och Halland	Melleruds kommun	Västra Götaland och Halland	Melleruds kommun
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	92,2	87,4	92,6	91,0	94,4	94,5
Avskrivningar/skatteintäkter	4,4	4,1	4,2	4,0	4,3	4,2
Finansnetto/skatteintäkter	-0,5	0,5	-0,1	0,4	-0,4	0,4
Verksamhetens nettokostnader/skatteintäkter	96,1	92,0	96,7	95,3	98,3	99,0
Skattefinansieringsgrad av investeringar	104	154	85	96	64	37
Investeringar/verksamhetens nettokostnader	10	9	12	9	12	14
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader	3,0	6,3	2,8	3,7	1,4	0,7
Årets resultat/verksamhetens kostnader	3,0	6,3	2,8	3,7	1,4	0,7
Genomsnittligt resultat för extraordinära poster under de tre senaste åren/verksamhetens kostnader	2,1	4,0	2,6	4,2	2,4	3,6
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt	16	10	19	14	20	15
Primärkommunal skattesats (kr)	21,55	22,60	21,62	22,60	21,62	22,60
Kassalikviditet	111	81	119	93	103	63
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader	-11	-20	-13	-21	-18	-27
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader	45	21	45	24	47	23
Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader/verksamhetens kostnader	0,7	0,0	0,1	-0,6	-0,4	-0,9

Kommuner med svaga finansiella nettotillgångar har oftast också en svag soliditet, men det finns ett antal kommuner som har genomsnittlig soliditet även om kommunen uppvisar svaga finansiella nettotillgångar. Då gäller det att de har stora andelar av sina tillgångar i bundna anläggningstillgångar.

Mellerud försvagade under perioden sina finansiella nettotillgångar i relation till verksamhetens bruttokostnader med 7 procentenheter från -20% till -27%. Nivå på måttet innebär att kommunens skulder överstiger kommunens finansiella tillgångar. Genomsnittet i länen för finansiella nettotillgångar i relation till verksamhetens bruttokostnader försvagades med 7 procentenheter, från -11% till -18%. Ställs detta mot Melleruds utveckling innebär det att kommunen fick en 3:a för samtliga tre år i den finansiella profilen.

Skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länen, eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktsidan genom ett ökat skatteuttag. Det är samtidigt viktigt att klargöra att det redovisade betraktelsesättet är tämligen pragmatiskt och därmed kan ha begränsad betydelse i praktiken. Storleken på skatteuttaget är till stor del en ideologisk fråga.

Melleruds skattesats låg 2018 på 22,60 kr. Det var 98 öre högre än genomsnittet bland Västra Götaland och Hallands läns kommuner, vilket uppgick till 21,62 kr. Mellerud hade under 2018 den 5:e svagaste skatten i länen. Detta innebär att kommunen fick en 1:a i den finansiella profilen, vilket var detsamma som under 2016 och 2017.

Den genomsnittliga skattesatsen i länen ökade mellan 2016 till 2018 med 7 öre från 21,55 kronor till 21,62 kronor. Skattehöjningar gjordes under perioden i Halmstad, Lidköping, Orust, Svenljunga, Tjörn, Tranemo, Vara och Öckerö.

Skatten varierade under 2018 mellan 19,96 kr och 23,63 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Partille med 19,96 kr följt av Mölndal med 20,26 kr. Högst skatt hade Munkedal med 23,63 kr, följt av Orust med 23,61 kr.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Budgetutfallet mäts för "nämndernas verksamhet exklusive centralt budgeterade finansiella verksamhetsposter". Förklaringen till detta är att fånga verksamhetens/nämndernas budgetföljsamhet exklusive finansiella poster såsom försäljningar, skatteintäkter och finansnetto. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens bruttokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna i analysen. En budgetavvikelse på plus eller minus 1% utgör normalt inga större problem, utan det är stora negativa budgetavvikelser på nämndnivå som bör undvikas.

För Mellerud uppgick detta mått 2018 till -0,9%, vilket var en något större budgetavvikelse än under 2017, då avvikelsen var -0,6%. Under 2016 redovisades en avvikelse på 0,0%.

Länens genomsnittliga budgetavvikelse blev negativ den studerade treårsperioden. För länens kommuner uppgick budgetavvikelsen relaterad till verksamhetens bruttokostnader i genomsnitt till 0,7% under 2016, 0,1% under 2017 och

-0,4% under 2018. Frågan är om detta är ett resultat av ett tuffare ekonomiskt läge för nämnderna eller om det beror på andra faktorer?

Poängen för budgetföljsamhet har för Mellerud varierat och försvagats under perioden. Under 2016 redovisades en 5:a och under 2017 erhöll kommunen en 2:a. Under 2018 fick kommunen en 3:a i den finansiella profilen.

Den finansiella profilens utveckling 2016–2018

Den finansiella profilen innehåller, förutom åtta nyckeltal, också fyra perspektiv som var för sig är viktiga när en kommuns finansiella ställning och utveckling analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. Perspektivens poäng utgörs av de fyra nyckeltalen som är placerade närmast perspektivet i den finansiella profilen. Det innebär att varje nyckeltal i profilen ingår i två olika perspektiv.

Melleruds finansiella profil visade att kommunen under 2018 låg på genomsnittet för perspektivet kontroll över den finansiella utvecklingen. De tre resterande perspektiven, långsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kortsiktig handlingsberedskap hamnade under genomsnittet för 2018 års profil.

Under den analyserade perioden har poängen i den finansiella profilen försvagats för samtliga fyra perspektiv. Förklaringen till denna utveckling är att fyra av nyckeltalen i profilen poängmässigt försvagats under perioden om jämförelse görs med övriga kommuner i länet. Dessa är kassalikviditet, budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster samt skattefinansieringsgrad av investeringar. De resterande fyra nyckeltalen i profilen – skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar samt genomsnittligt resultat över en treårsperiod – förblev poängmässigt oförändrade om 2016 och 2018 års profiler jämförs med varandra.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Melleruds finansiella utveckling under den studerade treårsperioden resulterade i en försvagad finansiell profil. Detta innebär att utifrån profilen, jämfört med snittet i gruppen, hade Mellerud vid utgången av 2018 ett svagare utgångsläge än under 2016.

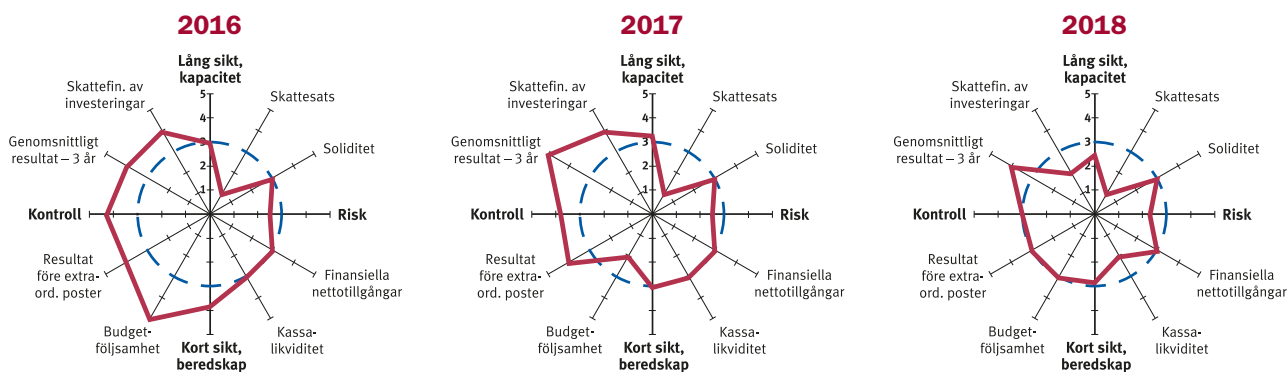
Avslutande kommentar

Mellerud har ett lite ansträngt ekonomiskt läge. Resultatnivån bör förbättras och återigen landa runt 2% i förhållande till verksamhetens bruttokostnader för att möta förväntade framtida utmaningar. Detta kommer också stärka kommunens balansräkning och ge utrymme för att skattefinansiera framtida investeringar och på så sätt slippa en alltför ökad skuldsättning.

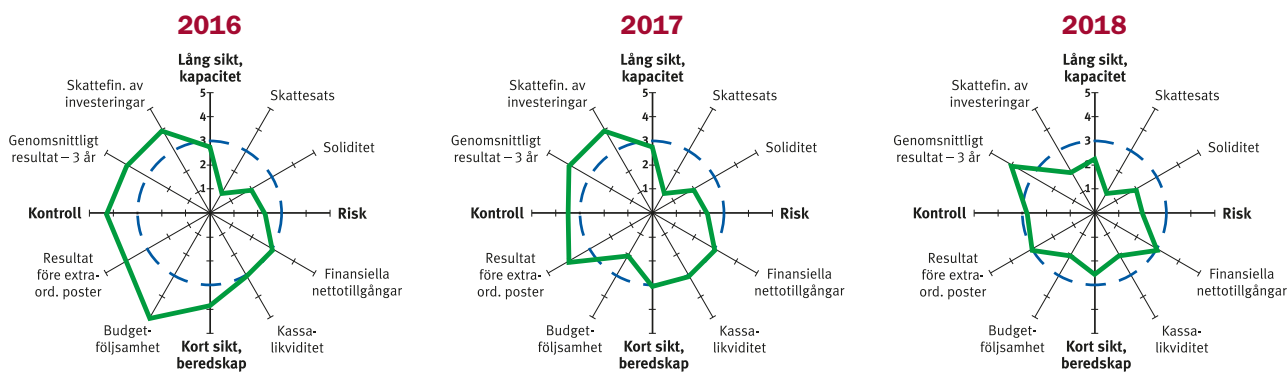
Det är av största vikt att kommunen inte försvagar sitt finansiella utrymme, eftersom de närmaste åren förväntas bli tuffa på grund av att kommunerna står inför utmaningar som fortsatt ökade investeringar och ökade behov hänförliga till befolkningsförändringar. Detta innebär att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka betydligt snabbare än tidigare. För många kommuner innebär det att intäkterna från skatteunderlagets tillväxt inte beräknas räcka till. Det kommer i så fall behövas skattehöjningar för att finansiera kommunernas verksamheter framöver. Detta bör inte vara aktuellt för Mellerud, om kommunen bedriver en fortsatt god ekonomistyrning med fokus att förbättra resultatnivå de kommande åren.

Finansiella profiler för Melleruds kommun...

...i förhållande till Västra Götaland och Hallands län

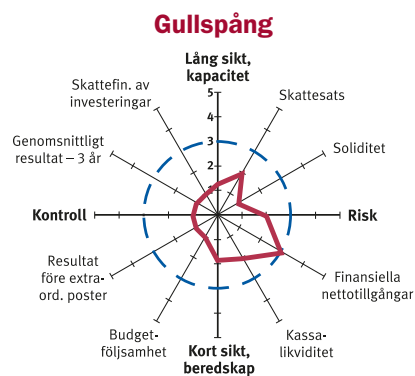
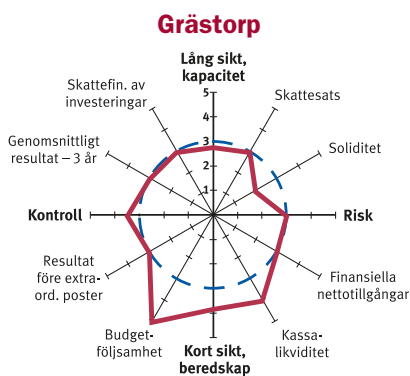
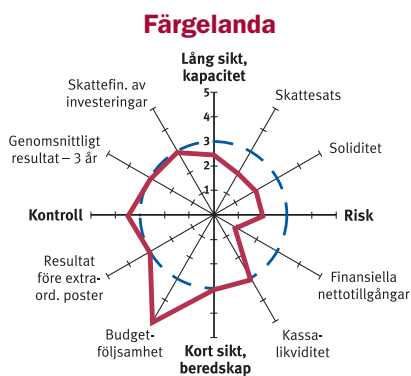
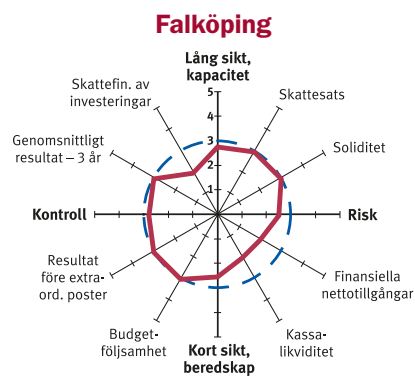
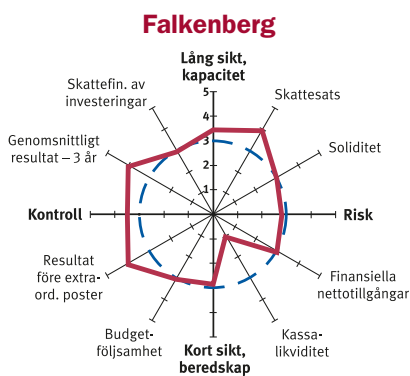
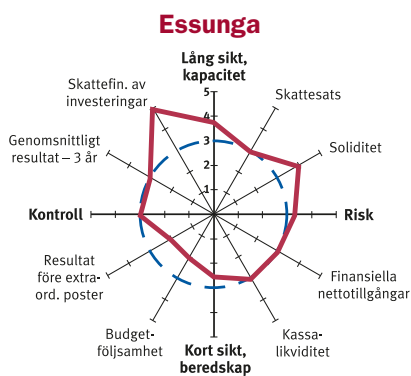
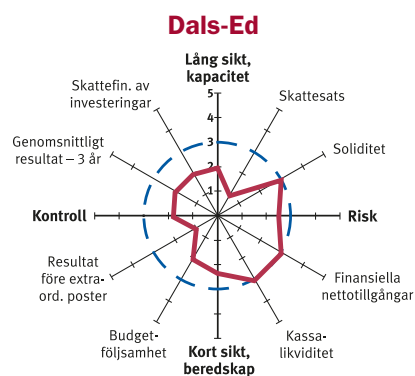
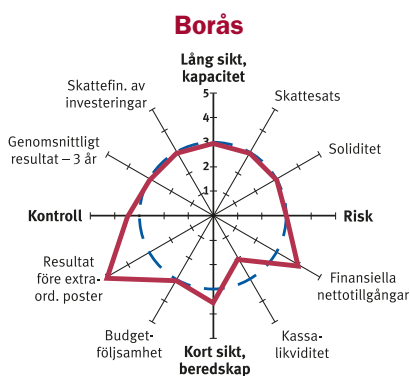
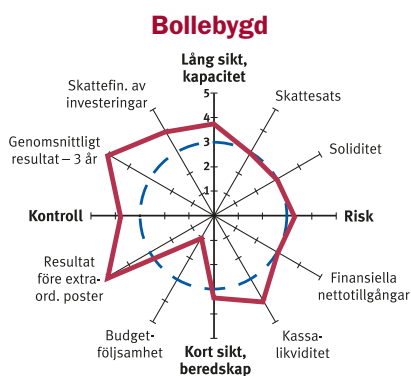
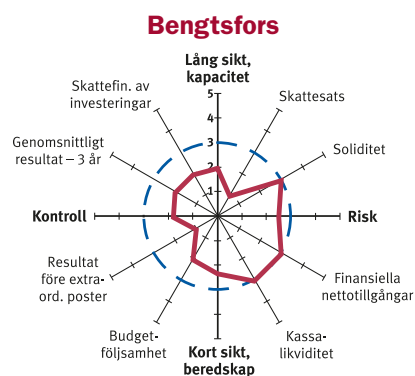
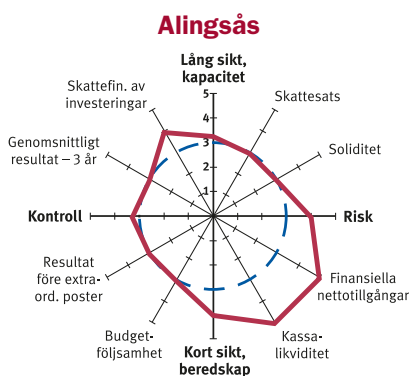

...i förhållande till riket

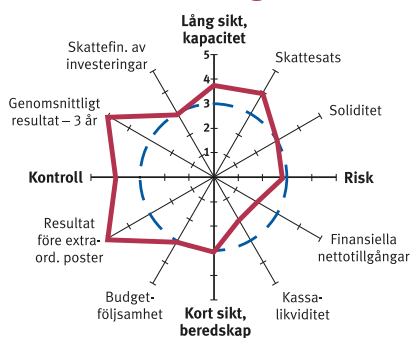

Finansiella profiler 2018

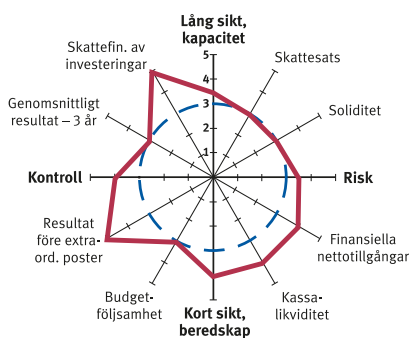
Kommunerna i Västra Götaland och Hallands län

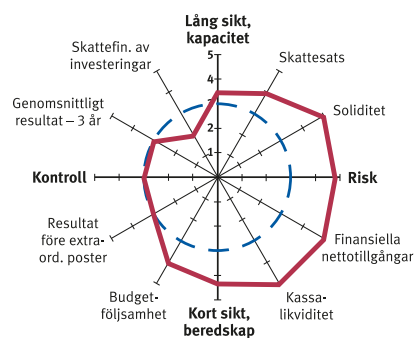
Göteborg

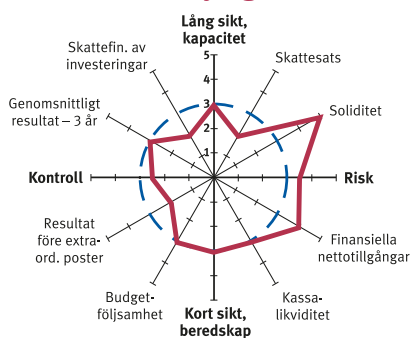
Götene

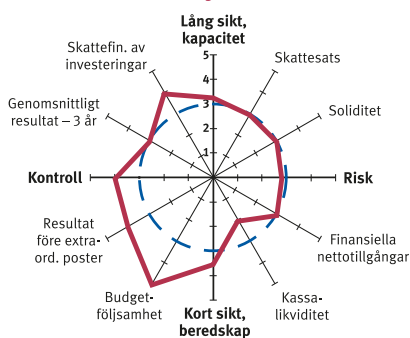
Halmstad

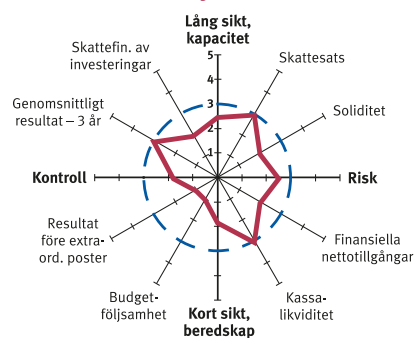
Herrljunga

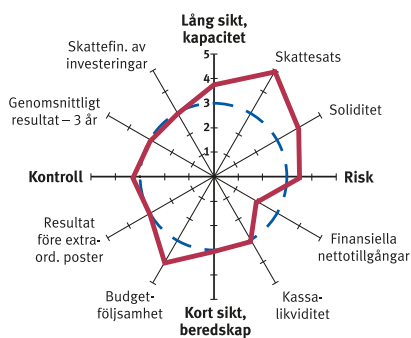
Hjo

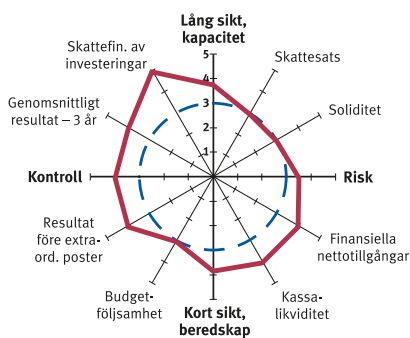
Hylte

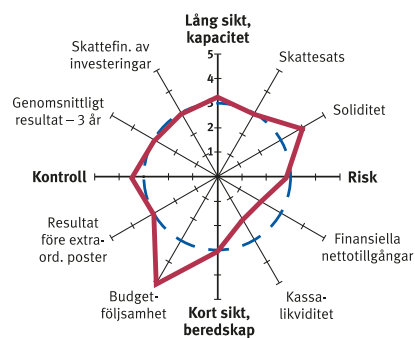
Härjeda

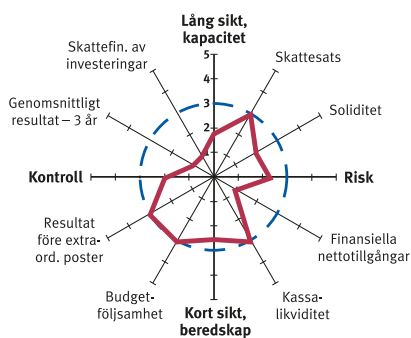
Karlsborg

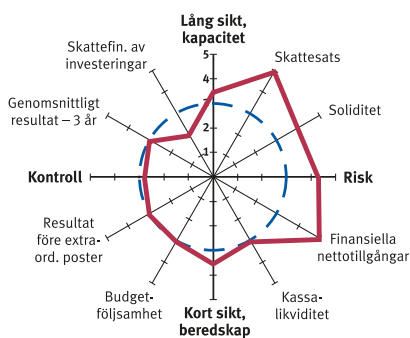
Kungsbacka

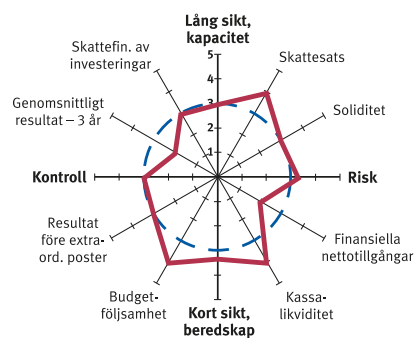
Kungälv

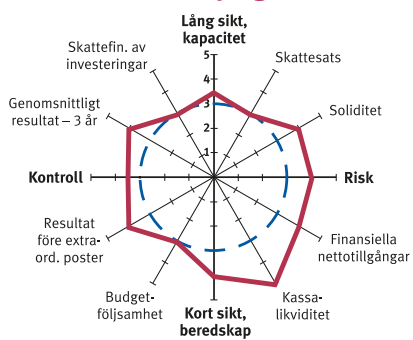
Laholm

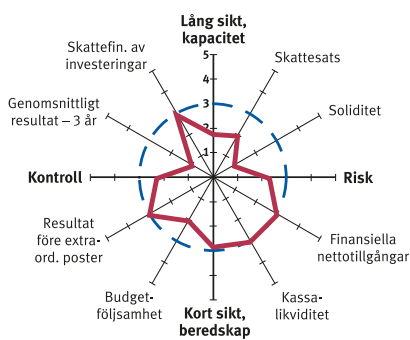
Lerum

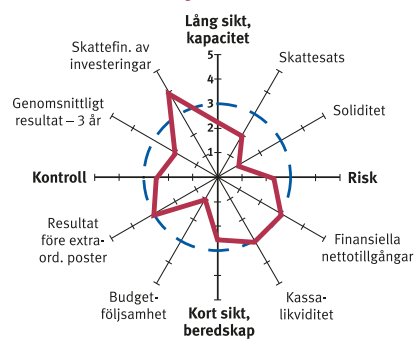
Lidköping

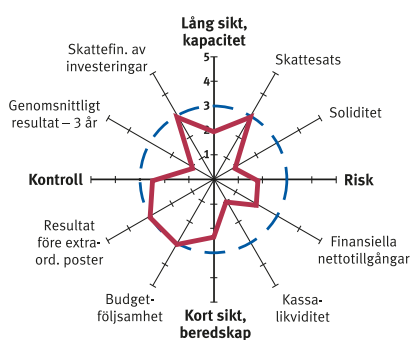
Lilla Edet

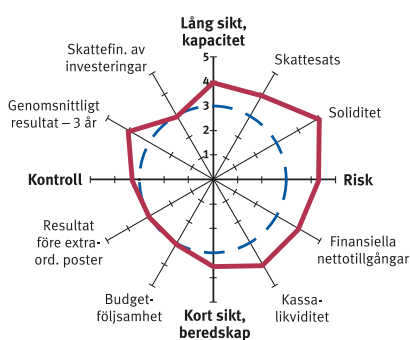
Lysekil

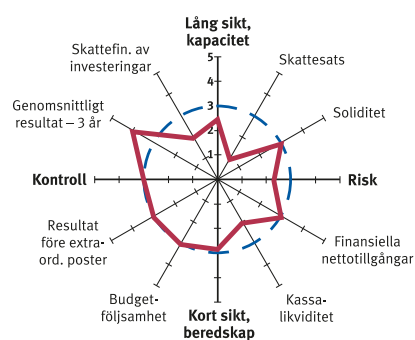
Mariestad

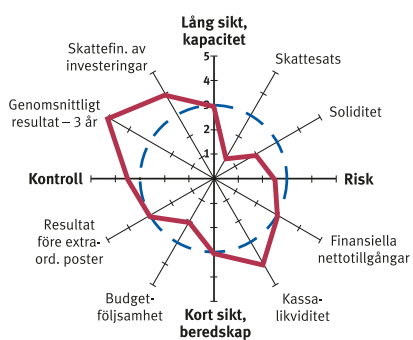
Mark

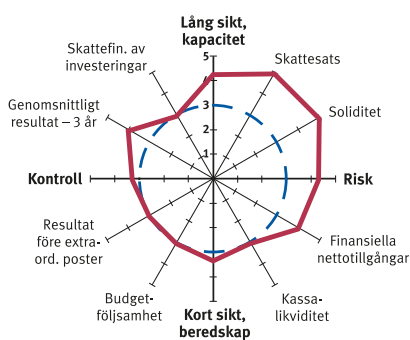
Mellerud

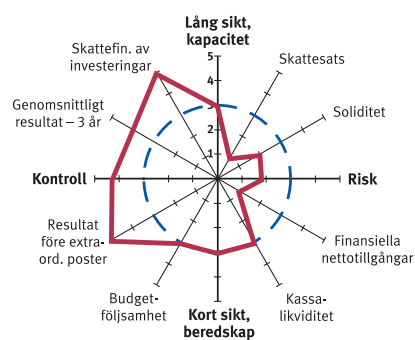
Munkedal

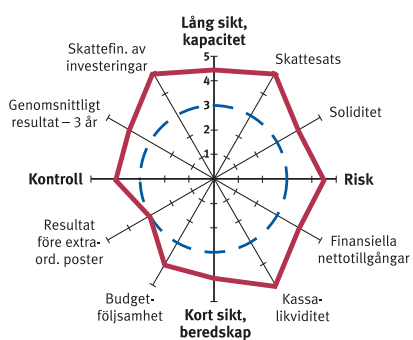
Mölnådal

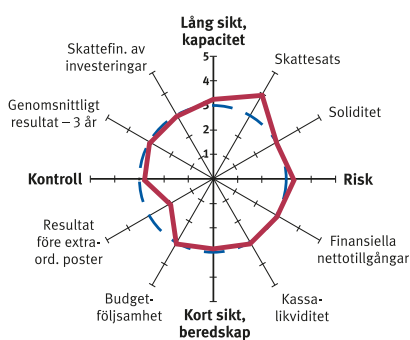
Orust

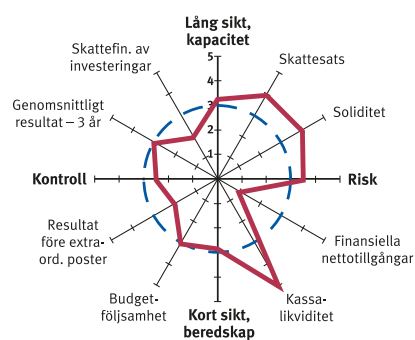
Partille

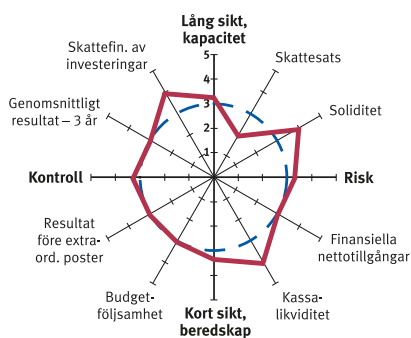
Skara

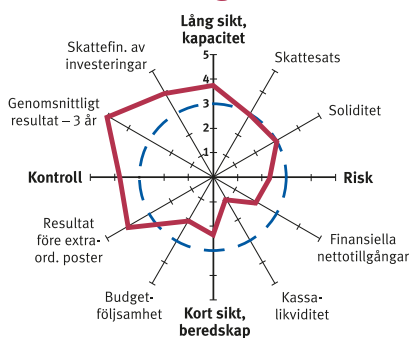
Skövde

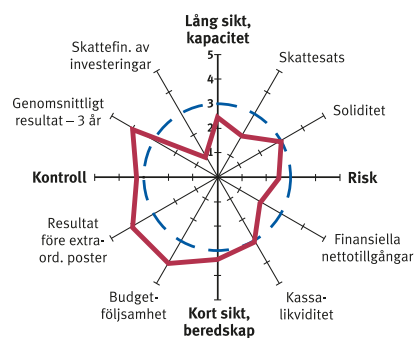
Sotenäs

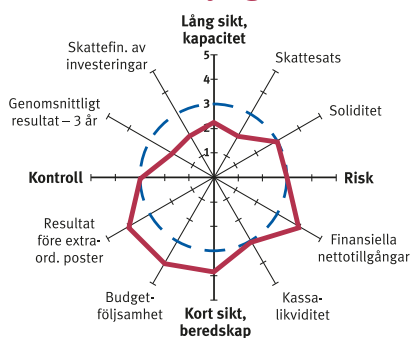
Stenungsund

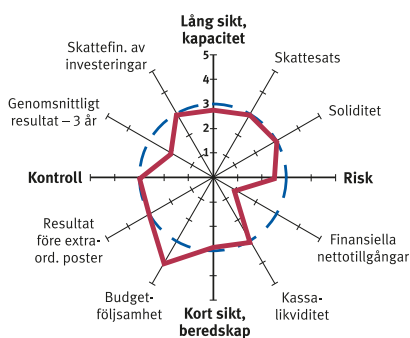
Strömstad

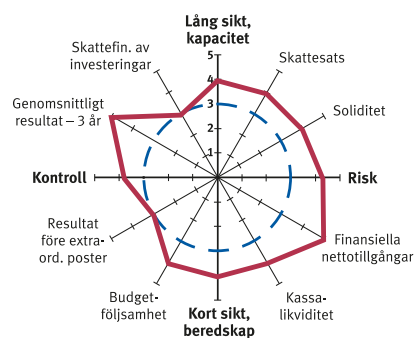
Svenljunga

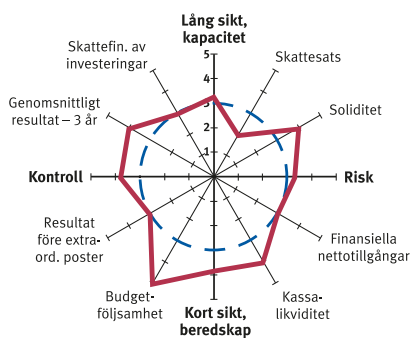
Tanum

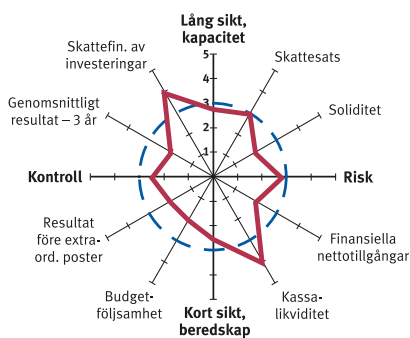
Tibro

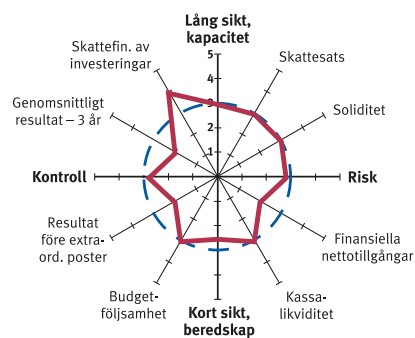
Tidaholm

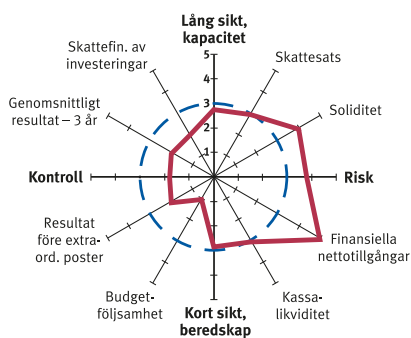
Tjörn

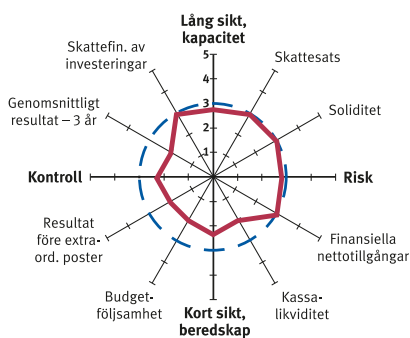
Tranemo

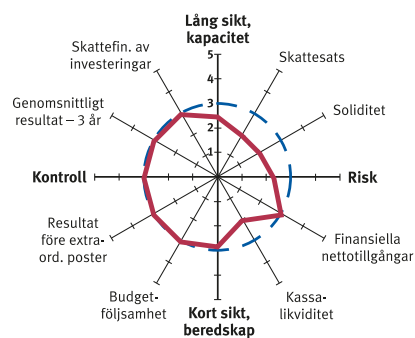
Trollhättan

Töreboda

Uddevalla

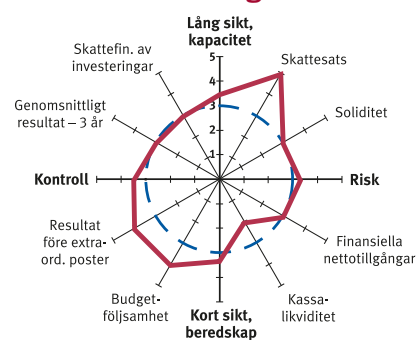
Ulricehamn

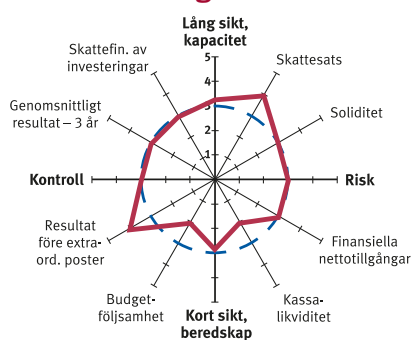
Vara

Varberg

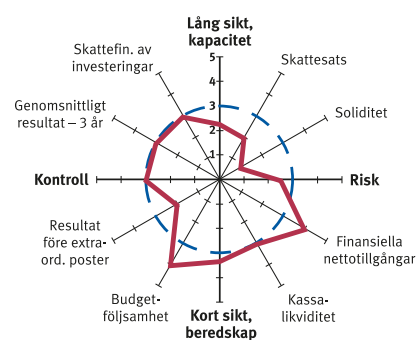
Vårgårda

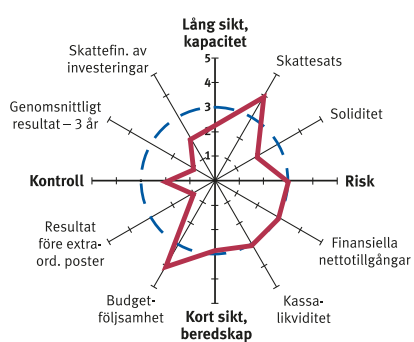
Vänersborg

Åmål

Öckerö

Finansiella nyckeltal 2018

Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader (%)	
Ale	2,0
Alingsås	1,5
Bengtstors	-0,9
Bollebygd	4,5
Borås	4,0
Dals-Ed	-0,8
Essunga	0,5
Falkenberg	2,0
Falköping	0,8
Färgelanda	1,0
Grästorp	1,5
Gullspång	-0,9
Göteborg	4,5
Götene	3,6
Halmstad	0,8
Herrljunga	-0,4
Hjo	2,2
Hylte	-1,6
Härreda	0,7
Karlsborg	2,5
Kungsbacka	2,0
Kungälv	1,5
Laholm	1,5
Lerum	1,5
Lidköping	3,1
Lilla Edet	0,8
Lysekil	1,8
Mariestad	1,5
Mark	1,5
Mellerud	0,7
Munkedal	1,6
Mölnådal	1,6
Orust	4,7
Partille	1,0
Skara	0,0
Skövde	0,4
Sotenäs	1,5
Stenungsund	3,0
Strömstad	3,1
Svenljunga	2,6
Tanum	0,7
Tibro	2,0
Tidaholm	1,9
Tjörn	0,7
Tranemo	0,5
Trollhättan	-0,3
Töreboda	0,7
Uddevalla	1,0
Ulricehamn	2,2
Vara	0,6
Varberg	3,0
Värgårda	2,9
Vänersborg	0,2
Åmål	-0,2
Öckerö	-0,5
Medel	1,4

Resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren/ verksamhetens kostnader tre senaste åren (%)	
Ale	1,9
Alingsås	1,8
Bengtstors	1,7
Bollebygd	5,8
Borås	2,8
Dals-Ed	1,8
Essunga	1,8
Falkenberg	3,0
Falköping	2,6
Färgelanda	2,1
Grästorp	2,0
Gullspång	1,0
Göteborg	4,2
Götene	2,1
Halmstad	2,2
Herrljunga	2,2
Hjo	2,2
Hylte	2,7
Härreda	2,6
Karlsborg	3,6
Kungsbacka	2,1
Kungälv	0,7
Laholm	1,8
Lerum	1,5
Lidköping	3,2
Lilla Edet	0,7
Lysekil	1,8
Mariestad	1,0
Mark	3,3
Mellerud	3,6
Munkedal	4,5
Mölnådal	3,6
Orust	3,1
Partille	3,8
Skara	2,3
Skövde	2,2
Sotenäs	2,5
Stenungsund	4,3
Strömstad	3,5
Svenljunga	1,5
Tanum	1,3
Tibro	4,5
Tidaholm	4,0
Tjörn	1,6
Tranemo	1,5
Trollhättan	1,6
Töreboda	1,4
Uddevalla	2,3
Ulricehamn	3,7
Vara	1,2
Varberg	2,3
Värgårda	2,4
Vänersborg	1,7
Åmål	2,0
Öckerö	0,4
Medel	2,4

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 19.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna (%)	
Ale	76
Alingsås	90
Bengtsfors	31
Bollebygd	104
Borås	66
Dals-Ed	15
Essunga	181
Falkenberg	37
Falköping	34
Färgelanda	37
Grästorp	67
Gullspång	8
Göteborg	66
Götene	160
Halmstad	34
Herrljunga	29
Hjo	90
Hylte	30
Härryda	66
Karlsborg	167
Kungsbacka	48
Kungälv	22
Laholm	30
Lerum	59
Lidköping	44
Lilla Edet	62
Lysekil	77
Mariestad	58
Mark	48
Mellerud	37
Munkedal	119
Mölnadal	42
Orust	166
Partille	200
Skara	63
Skövde	29
Sotenäs	102
Stenungssund	101
Strömstad	22
Svenljunga	35
Tanum	56
Tibro	47
Tidaholm	55
Tjörn	84
Tranemo	90
Trollhättan	29
Töreboda	44
Uddevalla	47
Ulricehamn	96
Vara	27
Varberg	54
Vårgårda	38
Vänersborg	39
Åmål	39
Öckerö	35
Medel	64

Investeringar/verksamhetens nettokostnader (%)	
Ale	11
Alingsås	5
Bengtsfors	12
Bollebygd	10
Borås	20
Dals-Ed	15
Essunga	3
Falkenberg	18
Falköping	18
Färgelanda	12
Grästorp	9
Gullspång	19
Göteborg	16
Götene	5
Halmstad	21
Herrljunga	11
Hjo	8
Hylte	11
Härryda	11
Karlsborg	4
Kungsbacka	18
Kungälv	33
Laholm	15
Lerum	11
Lidköping	23
Lilla Edet	5
Lysekil	7
Mariestad	12
Mark	10
Mellerud	14
Munkedal	5
Mölnadal	18
Orust	7
Partille	1
Skara	7
Skövde	26
Sotenäs	7
Stenungssund	9
Strömstad	40
Svenljunga	15
Tanum	15
Tibro	12
Tidaholm	12
Tjörn	6
Tranemo	7
Trollhättan	5
Töreboda	10
Uddevalla	10
Ulricehamn	7
Vara	20
Varberg	16
Vårgårda	22
Vänersborg	10
Åmål	5
Öckerö	6
Medel	12,5

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 19.

Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser (%)	
Ale	20
Alingsås	14
Bengtsfors	14
Bollebygd	23
Borås	22
Dals-Ed	18
Essunga	26
Falkenberg	22
Falköping	14
Färgelanda	-1
Grästorp	10
Gullspång	-16
Göteborg	16
Götene	21
Halmstad	64
Herrljunga	40
Hjo	23
Hylte	3
Härryda	29
Karlsborg	23
Kungsbacka	28
Kungälv	9
Laholm	29
Lerum	20
Lidköping	31
Lilla Edet	-19
Lysekil	-7
Mariestad	-3
Mark	43
Mellerud	15
Munkedal	13
Mölnadal	44
Orust	4
Partille	30
Skara	15
Skövde	27
Sotenäs	36
Stenungssund	14
Strömstad	25
Svenljunga	22
Tanum	14
Tibro	37
Tidaholm	39
Tjörn	8
Tranemo	24
Trollhättan	28
Töreboda	22
Uddevalla	13
Ulricehamn	40
Vara	26
Varberg	24
Vårgårda	14
Vänersborg	18
Åmål	-4
Öckerö	12
Medel	19,6

Kassalikviditet (%)	
Ale	70
Alingsås	285
Bengtsfors	83
Bollebygd	121
Borås	47
Dals-Ed	77
Essunga	79
Falkenberg	33
Falköping	53
Färgelanda	84
Grästorp	114
Gullspång	64
Göteborg	57
Götene	102
Halmstad	211
Herrljunga	75
Hjo	50
Hylte	80
Härryda	66
Karlsborg	135
Kungsbacka	58
Kungälv	68
Laholm	98
Lerum	112
Lidköping	736
Lilla Edet	66
Lysekil	75
Mariestad	35
Mark	143
Mellerud	63
Munkedal	105
Mölnadal	73
Orust	85
Partille	205
Skara	75
Skövde	244
Sotenäs	124
Stenungssund	39
Strömstad	71
Svenljunga	69
Tanum	87
Tibro	181
Tidaholm	116
Tjörn	102
Tranemo	71
Trollhättan	76
Töreboda	62
Uddevalla	46
Ulricehamn	90
Vara	37
Varberg	50
Vårgårda	51
Vänersborg	46
Åmål	98
Öckerö	102
Medel	102,6

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 19.

Finansiella nettotilgångar (%)	
Ale	-20
Alingsås	28
Bengtsfors	-29
Bollebygd	-26
Borås	2
Dals-Ed	-30
Essunga	-4
Falkenberg	-26
Falköping	-37
Färgelanda	-50
Grästorp	-27
Gullspång	-21
Göteborg	-32
Götene	0
Halmstad	21
Herrljunga	16
Hjo	-24
Hylte	-32
Härryda	-34
Karlsborg	-2
Kungsbacka	-37
Kungälv	-89
Laholm	19
Lerum	-34
Lidköping	14
Lilla Edet	-29
Lysekil	-9
Mariestad	-48
Mark	7
Mellerud	-27
Munkedal	-9
Mölnadal	-3
Orust	-64
Partille	8
Skara	-17
Skövde	-63
Sotenäs	-7
Stenungssund	-35
Strömstad	-31
Svenljunga	-2
Tanum	-64
Tibro	19
Tidaholm	-9
Tjörn	-36
Tranemo	-36
Trollhättan	28
Töreboda	-11
Uddevalla	-9
Ulricehamn	12
Vara	-16
Varberg	-10
Värgårda	-28
Vänersborg	-22
Åmål	0
Öckerö	-3
Medel	-17,6

Skattesats (kr)	
Ale	21,87
Alingsås	21,36
Bengtsfors	22,92
Bollebygd	21,59
Borås	21,31
Dals-Ed	23,21
Essunga	21,57
Falkenberg	21,10
Falköping	21,60
Färgelanda	22,26
Grästorp	21,57
Gullspång	22,49
Göteborg	21,12
Götene	21,77
Halmstad	20,98
Herrljunga	21,94
Hjo	21,57
Hylte	21,45
Härryda	20,62
Karlsborg	21,32
Kungsbacka	21,33
Kungälv	21,44
Laholm	20,58
Lerum	20,65
Lidköping	21,26
Lilla Edet	22,37
Lysekil	22,46
Mariestad	21,26
Mark	21,21
Mellerud	22,60
Munkedal	23,63
Mölnadal	20,26
Orust	23,61
Partille	19,96
Skara	21,10
Skövde	20,86
Sotenäs	21,99
Stenungssund	21,64
Strömstad	21,91
Svenljunga	22,35
Tanum	21,56
Tibro	21,21
Tidaholm	22,07
Tjörn	21,71
Tranemo	21,50
Trollhättan	21,56
Töreboda	21,22
Uddevalla	22,16
Ulricehamn	21,05
Vara	21,77
Varberg	20,33
Värgårda	21,21
Vänersborg	22,21
Åmål	22,46
Öckerö	21,21
Medel	21,62

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 19.

Borgensåtagande/verksamhetens bruttokostnader (%)	
Ale	20
Alingsås	0
Bengtsfors	30
Bollebygd	45
Borås	6
Dals-Ed	62
Essunga	53
Falkenberg	8
Falköping	25
Färgelanda	41
Grästorp	51
Gullspång	52
Göteborg	13
Götene	72
Halmstad	63
Herrljunga	61
Hjo	25
Hylte	11
Härryda	11
Karlsborg	68
Kungsbacka	56
Kungälv	21
Laholm	64
Lerum	12
Lidköping	4
Lilla Edet	71
Lysekil	86
Mariestad	44
Mark	49
Mellerud	23
Munkedal	43
Mölnadal	95
Orust	38
Partille	121
Skara	11
Skövde	4
Sotenäs	116
Stenungssund	31
Strömstad	139
Svenljunga	67
Tanum	45
Tibro	52
Tidaholm	34
Tjörn	65
Tranemo	25
Trollhättan	170
Töreboda	39
Uddevalla	10
Ulricehamn	7
Vara	1
Varberg	15
Vårgårda	35
Vänersborg	51
Åmål	125
Öckerö	103
Medel	47

Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader i relation till verksamhetens bruttokostnader (%)	
Ale	-1,0
Alingsås	-0,9
Bengtsfors	-2,1
Bollebygd	-2,7
Borås	-0,8
Dals-Ed	-1,5
Essunga	-1,1
Falkenberg	-0,7
Falköping	1,6
Färgelanda	0,1
Grästorp	0,0
Gullspång	-2,4
Göteborg	0,9
Götene	1,9
Halmstad	0,5
Herrljunga	0,9
Hjo	0,1
Hylte	-5,0
Härryda	0,7
Karlsborg	1,0
Kungsbacka	0,3
Kungälv	-0,9
Laholm	-0,8
Lerum	-0,2
Lidköping	1,0
Lilla Edet	-1,3
Lysekil	-2,4
Mariestad	1,1
Mark	1,1
Mellerud	-0,9
Munkedal	-2,1
Mölnadal	0,8
Orust	1,1
Partille	-0,1
Skara	-0,5
Skövde	-0,8
Sotenäs	-0,5
Stenungssund	-1,1
Strömstad	0,7
Svenljunga	0,4
Tanum	0,4
Tibro	0,6
Tidaholm	0,1
Tjörn	-1,2
Tranemo	-0,5
Trollhättan	-2,5
Töreboda	-1,3
Uddevalla	-0,4
Ulricehamn	-0,1
Vara	1,5
Varberg	-0,1
Vårgårda	-1,0
Vänersborg	0,7
Åmål	-0,1
Öckerö	-0,1
Medel	-0,4

Samtliga nyckeltal förklaras på sidan 19.

Kommunforskning i Västsverige

är en organisation som bedriver forskning inom området ekonomi och organisation i kommuner och landsting. Organisationen och verksamheten är uppbyggd kring ett samarbetsavtal mellan kommuner och landsting samt universitet och högskolor i Västsverige. Syftet med samarbetsavtalet är att initiera forskning inom det nämnda området och därigenom bidra till att skapa en stark forskningsmiljö. KFi:s verksamhet idag kan delas in i områdena redovisning, organisering och styrning.

**KommunForskning
i Västsverige**